

KÖVIMET Mérnöki Tervező és Szolgáltató Kft.
Közeledési és Vízi létesítmények Műszaki Ellenőrzése, Tervezése,
Felelős Műszaki Vezetés
Székhely, Postacím: 5600 Békéscsaba, Szabadság tér 8. I/2.
Telefon, fax: ☎ 66/456-839 ☎ 06 30/647-4103
E-mail: kovimet@kovimet.hu
Web: www.kovimet.hu

Megbízó: Mezőhegyes Városi Önkormányzat (5820 Mezőhegyes, Kozma Ferenc u. 22.)

Tervszám: VT-874-1/2022

MEZŐHEGYES

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSI VÍZGAZDÁLKODÁSI TERV

Adószám:

24648402-2-04

Cégjegyzékszám:

Békés Megyei Cégbírószág
04-09-012555

Számlaszám:

OTP
11733003-20115302

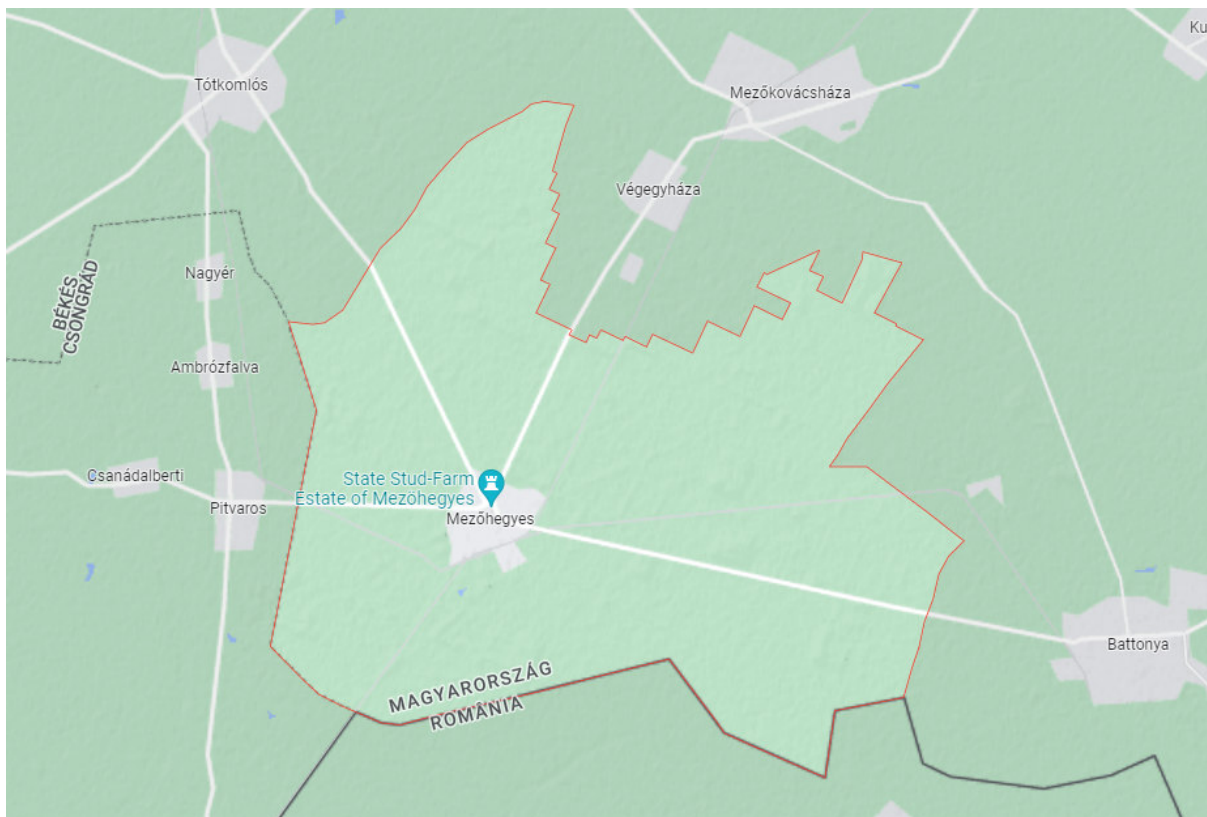
Tartalomjegyzék

I. ADOTTSÁGOK, HELYZETELEMLÉZÉS	3
1. A TELEPÜLÉS ÉS HELYE A VÍZGYŰJTŐN.....	3
1) A vízgyűjtő megnevezése, terület nagysága, domborzata.....	3
2) A település területe, művelési ágak:	6
3) Meteorológiai adottságok:	7
4) Földtani adottságok:	7
5) A település vízrajzi leírása:	7
a) A település részvízgyűjtői.....	7
b) A települést érintő vízfolyások:	9
c) Állóvizek	9
d) Hidrogeológiai leírás	9
2. MONITORING, ADATBÁZISOK:.....	9
1) Hidrometeorológia:.....	9
2) Törzshálózati felszíni vizek:	12
3) Törzshálózati felszín alatti vizek:	15
4) Egyéb felszíni és felszín alatti mérőállomások, adatbázisok:	18
3. A TELEPÜLÉS VÍZKÉSZLETEI, VÍZHASZNÁLATAI.....	20
1) Felszíni vizek:	20
2) Felszín alatti vizek:	20
4. A TELEPÜLÉS (BELTERÜLETI)VÍZGAZDÁLKODÁS, VÍZIKÖZMŰVEK	20
1) Vízellátás:.....	20
a) Vízbázis:	20
b) Vízellátás:	21
c) Termelési és fogyasztási adatok:	21
2) Szennyvíz elvezetés és tisztítás.....	21
a) Szennyvíz elvezetés:.....	22
b) Szennyvíztisztítás és elhelyezés.....	22
c) Szippantott szennyvízkezelés	22
3) Csapadékvíz-gazdálkodás, belterületi vízrendezés:	22
a) Hálózat:	22
b) Belterület csapadékvíz – tározás.....	22
c) Elöntés veszélyes területek	22
d) Csapadékvíz-gazdálkodás fejlesztési lehetőségei	23
4) Fürdő, hévíz-, termásvízhasznosítás	23
5) Rekreációs vízfelületek:.....	23
5. TERÜLETI (KÜLTERÜLETI)VÍZGAZDÁLKODÁS	24
1) Árvízmentesítés, árvízvédelem.....	24
a) Árvízveszélyeztetettség	24
b) Árvízvédelmi művek	24
c) Önkormányzati művek:	24
2) Síkvidéki vízrendezés	24
a) Belvíz veszélyeztettség	24
b) Belvízvédelmi művek:	25
c) Önkormányzati művek, külterületi vízhálózat:	25
3) Dombvidéki vízrendezés:	26
a) Állami tulajdonú vízfolyások:	26
b) Önkormányzati tulajdonú vízfolyások:	26
4) Mezőgazdasági vízhasznosítás:	26
a) Öntözés:	26
b) Halastavak:	28
c) Melioráció:	28

d) Területi vízviszatarítás	29
5) Vizes élőhelyek:	29
6. INTÉZMÉNYEK, PARTNERSÉG	29
1) Víziközmű szolgáltató (szolgáltatók)	29
2) Illetékes vízügyi igazgatási szerv	29
3) Vízügyi és vízvédelmi hatósági jogkör:	29
4) Önkormányzat feladatai és hatásköre	29
5) Településen belüli vízkárelhárítás szervezeti felépítése és felelősségi körök meghatározása	29
6) Civil szervezetek	29
II. KIHÍVÁSOK, HAJTÓERŐK, ALKALMAZKODÁSI KÉNYSZEREK	30
1. TÁRSADALMI – GAZDASÁGI IGÉNYEK VÁRHATÓ VÁLTOZÁSAI	30
2. KLÍMAVÁLTOZÁS ÉS KLÍMA ALKALMAZKODÁS	30
1) Klímaváltozás hatásai	30
2) A terület klíma alkalmazkodás vízgazdálkodási vetületei:	31
3. AZ ORSZÁGOS, MEGYEI ÉS TÉRSÉGI TERVEK ÁLTALI DETERMINÁLTSA:	32
1) Vízgazdálkodási területek	32
2) Ismert fejlesztési elképzelések	32
4. VÍZGYŰJTŐGAZDÁLKODÁSI TERV SZERINTI KÖVETELMÉNYEK	33
5. ÁRVÍZKOCKÁZAT KEZELÉSI TERV KÖVETELMÉNYEI	38
6. NAGYVÍZI MEDERKEZELÉSI TERV	39
III. CÉLOK ÉS AZOK BEAVATKOZÁSI TERÜLETEI	40
1. FEJLESZTÉSI TERÜLETEK AZONOSÍTÁSA (IDEÉRTVE A MŰKÖDTETÉS FEJLESZTÉSÉT IS)	40
1) Víziközmű szakterület	40
2) Belterületi csapadékvíz gazdálkodás	40
3) Vízkárelhárítás	40
4) Rekreatív vízfelületekkel kapcsolatos célok és tennivalók	40
5) A külterületek viszonyaival kapcsolatos önkormányzati feladatok	40
2. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI	41
1) A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek: ...	41
2) Az integrált vízgazdálkodási terv megvalósulásának szervezeti keretei	41
3) Településközi koordináció a közös vízgyűjtőn	41
4) A megvalósulást gátló konfliktusok, korlátok és kockázatok	41
5) Monitoring rendszer kialakítása	42
6) Indikatív forrásigény	42
3. A FEJLESZTÉSI TERÜLETEK ÖSSZEFÜGGÉSEI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI TERVBEN FOGLALTAKKAL	42
1) Az ITVT céljainak és tennivalóinak lebontása a településfejlesztési tervek és eszközök szakági területein:	42
2) Az ITVT által támasztott követelmények megjelenítése a szerkezeti tervben és a helyi építési szabályzatban:	42
4. AZ ITVT MEGVALÓSULÁSÁNAK NYOMON KÖVETÉSE, MÓDOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS TARTALMI ÉS ELJÁRÁSI KÖVETELMÉNYEK	43

I. Adottságok, helyzetelemzés

1. A település és helye a vízgyűjtőn

Mezőhegyes közigazgatási területe

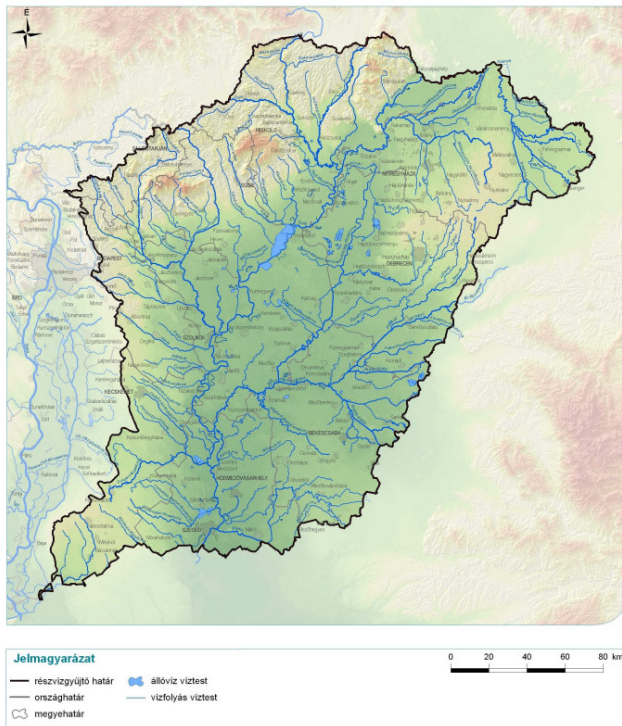
Domborzati jellemzők, vizek:

Az ország legalacsonyabban fekvő területe a Békés-Csanádi löszhátság. Szél hatására alakult ki a térszín, talajfajtája a löszön képződött sötét színű meszes középkötött vályog. Ez a térség kedvező termőképességű talajadottságokkal rendelkezik. Battonya – Pusztaföldvár közötti térség az egyik legkevésbé süllyedő rész. Enyhén kontinentális az éghajlat, az átlag középhőmérséklet $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ fok felett van, a napsütéses órák száma országosan itt a legmagasabb, ami kedvez a hőigényesebb mezőgazdasági kultúráknak. A csapadék mennyisége viszont nem túl kedvező. Mezőhegyes a környezetéhez képest 20 méterrel magasabban fekszik így az igazgatási területét sem árvíz, sem belvíz nem veszélyezteti. Jelentősebb vízfolyás nincs a településen, csak mesterséges az Élővíz-csatorna, ami a mezőgazdasági öntözés alapja.

1) A vízgyűjtő megnevezése, terület nagysága, domborzata

Vízgyűjtő megnevezése

Magyarország teljes területe a Duna-medencébe tartozik így csak egy vízgyűjtő terület vízgazdálkodási terv elkészítésére kötelezett. A Duna Védelmi Nemzeti Bizottság (ICPDR) fogott össze ennek elkészítésben. 1 db országos vízgyűjtő gazdálkodási terv, 4 db részvízgyűjtő (Duna-közvetlen, Tisza, Dráva, Balaton), 42 db alegységi terv készül az országban. VKI előírás alapján 869 lehatárolt vízfolyás szakasz, 213 állóvizet és 186 felszín alatti víztestet jelent.

A Tisza részvízgyűjtő jellemzése:

A részvízgyűjtő területe 46.380 km², amin összesen 478 víztest (333 vízfolyás és 145 állóvíz) található. A víztestek állapota jelentősen függ a környező felvízi országok vízgazdálkodásától (Ukrajna, Románia, Szlovákia).

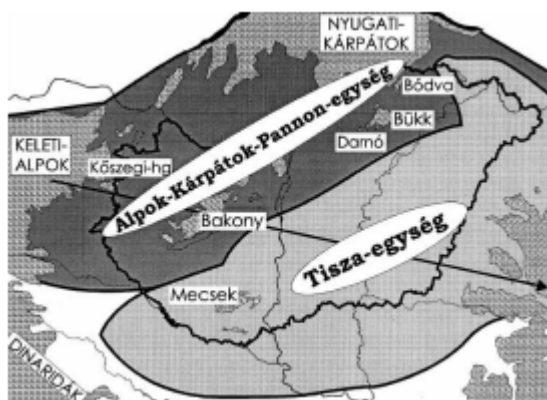
Domborzat:

Északról az Északiközéphegység határolja a részvízgyűjtőt. Az alföldi részeken alacsony a tengerszint feletti magasság 78-140 méter. A morfológiai adottság gyenge míg a középhegységi a terület nagy reliefű. Az ország legalacsonyabb pontja (Szeged Gyálarét 75,8 méter) a legmagasabb (Kékes 1014 méter) is itt található. Az Alföld déli részén az évi középhőmérséklet 11 C°

északkeleten 10 C° alatti. A nyár itt 21 C° (legmelegebb) és a tél pedig a leghidegebb. A változékony csapadék miatt könnyen kialakul nyáron az aszály, a tél pedig hóban szegény. A nap-sütéses órák száma itt a legmagasabb 2100 óra évente. Nyírségben a szélirány É-ÉK-i, az alföld közepén ÉNY-i szél a jellemző.

Földtan, talajtakaró:

Zágráb-Hernád nagyszerkezeti vonal két fő részre osztja az országot. Az északra eső az Afrikailemez peremén a déli Eurázsiai-lemez peremén alakult ki. 25 millió éve DNY-ról vonult be az Afrikai-lemezdarab a Kárpát medence É-i részébe, amit andezitesriolitos vulkáni tevékenység kísért. Amikor beindult az aktív vulkáni tevékenység akkor jöttek létre az Északi-középhegység andezit és riolit vulkánjai: a Mátra és a Zempléni-hegység. A földkéreg az ország területén vékonyabb az átlagosnál 26-27 méter, az átlag 33 km, ezért a geotermikus grádiens értéke nagyobb az átlagnál. Az Alföld mélyén 1100 millió éves kristálypalák, a felszínen 900 millió éves csillámpalák, az Ókori palák a Bükkben és a Cserehát területén találhatóak Magyarországon. Földtörténeti középkor elején a triász időszakban hazánk területét tenger öntötte el, először homokkő és márgarétegek majd nagytömegű mészkő és dolomit rétegek rakódtak le. A bükki és az Észak-borsodi karszt egy részét ezek építik fel, aminek világhírű cseppkőbarlangját is triász korú mészkőben alakult ki. A

lassan süllyedő medencét elöntötte a Pannontenger és több ezer méter vastag homok- és agyagüledék rakódott le. Ezek hatására alakultak ki Mátrában és Bükkben a lignittelepek, ekkor kezdődött a kőolaj és a földgáz termelődése is. Összefüggő jégta-
karó hazánk területét nem fedte a jégkorszakban, de hideg szélvi-
harok a folyómedrekből szállították a port, amelyet a sztyepp jellegű növényzet löszréteggént meg is

kötött az Alföld különböző területein: Hajdúság, Körös-Maros köze. Ezek után a szél és a folyók alakították hazánk felszínét. Az árterületeket feltöltötték a folyók így kialakultak a síkságok pl.: a Nagykunság, a szél dűnékbe, buckákba halmozta a homokot pl.: Kiskunság, Nyírség. A felső 10 méterben található fedőközet képződmények között a laza törmelékes kőzetek az uralkodók. A Duna-Tisza közti hátság jelentős részén futóhomok található. A részvízgyűjtő területén a talajok többsége jó termőképességű így mezőgazdasági és erdőgazdaságra alkalmas. Bácskán, Hajdúságban és a Körös-Maros közén a legjobb minőségű a feketeföldek löszön alakultak ki. Réti és öntéstalajok nagy területet borítanak a Bodrogtóban és a Sebes-Körös mentén. Barna erdőtalajok a középhegységi területeket borítják. Felső-Tisza és Bodrogtó belvizes területein találkozhatunk mocsári és öntéstalajokkal is. Hortobágy-Berettyó térségében magas a szikes talajok aránya. A fizikai, kémiai és biológiai tulajdonságai szempontjából jó a talajtermékenység, a kedvezőtlen talajkárosodás mértéke viszont alacsony. A talajok szikesedése ezen a részvízgyűjtőn a legjellemzőbb. A Nyírség és a Duna-Tisza köze a szélrózsa által veszélyeztetett területek.

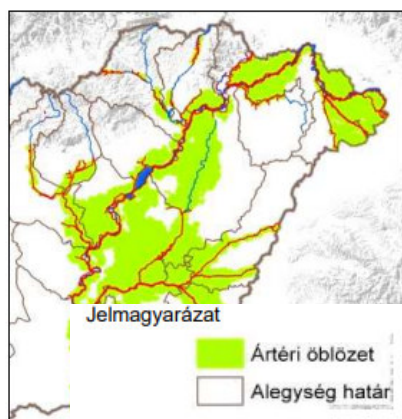
Vízföldtan:

Magyarország felszín alatti vizekben gazdag. Az Alföld a talajvíz terep alatti mélysége 1-5 méter, de ez a csapadék mennyiségétől változhat. Az Alföld szélein a felszínközeli durva szemcséjű rétegek jellemzik míg a terület többi rétegek a legjobb vízadók. Az Északközéphegység lábánál, a Felső-Tisza mentén és a Hajdúságban, valamint a Viharsarokban jelentős vízbázisok fekszenek. Ivóvízként hasznosíthatóak az artézi kutak, aminek a vize néhol vasas és arzénos is lehet ez megnehezíti a felhasználását. A terület igen gazdag hévizekben is, ami az átlagosnál nagyobb geotermikus grádienseknek köszönhető (pl.: Hajdúszoboszló)

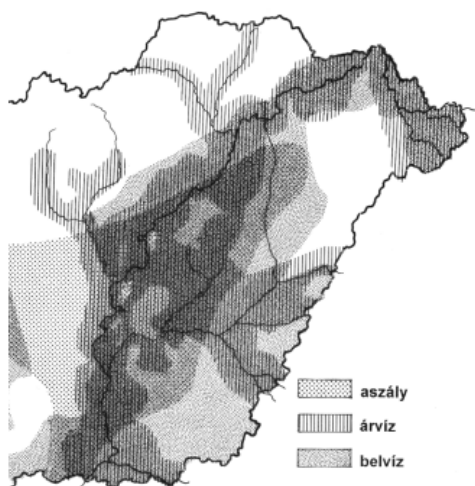
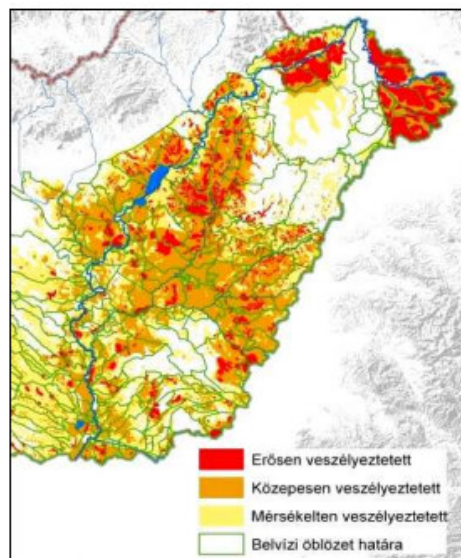
Vízrajz:

Mintegy 9800 nyilvántartott vízfolyás található hazánkban ezek összes vízhozamának 90 %-a külföldről érkezik. A Tisza az ország második legjelentősebb folyója. A nagy árvízmentesítési munkák során a folyó magyarországi szakaszát 595 km-re rövidítették (950 km hosszú volt). Szegednél kisvízkor 170, középvízkor 800, nagyvízkor 3400 m³/s a vízhozama. A Tisza esése Magyarországon 30 m. Jelentős vízfolyásai hazánkban: Túr, Szamos, Kraszna, Bodrog, Sajó, Zagyva, Körös és a Maros. Évente két jelentős árhullám levonulása van hazánkban az egyik kora tavasszal (jeges ár) a másik nyár elején (zöldár). A hazánkban a Duna és Dráva szállítja a lefolyó víz $\frac{3}{4}$ -ét, még a Tisza hiába nagy területet fed le így is csak az $\frac{1}{4}$ -ét. A kiépült elosztó rendszernek köszönhetően a Tiszából vizet juttatnak a Körösbe meg a főcsatornákon keresztül öntözővízzel képesek ellátni a Jászságot, Nagykunságot és a Körös-Maros közét. Probléma a jelenlegi árvíz és belvíz elleni védekezés, nem nagyon szolgálja a vízviasszatartást. Árvízvédelmi töltések elvégták a fő folyótól a mellék- és holtágakat, dombvidéki vízfolyásokat is szabályoztak, tározókat építettek az árvízi biztonság érdekében. Az Alföld vizes területein a belvíz elvezetés csökkentette a vizes élőhelyeket és így nőtt az aszályérzékenység is. Természetes állóvizek: Tisza vagy mellékfolyóink holtágai (Gyalai, Holt-Tisza), szikes tavak (Szegedi, Fehér-tó), szikes tórendszer, ami a Kiskunság legnagyobb összefüggő tórendszere (Zab-szék, Kelemen-szék, Pipás-szék, Kiszéti-tó) ezeknek már csak a csapadék és talajvíz adja az vízutánpótlást. A Tiszai részvízgyűjtőn 15 641 km²-nyi terület, ami árvízzel veszélyeztetett ezek a Tisza és mellékfolyó mentén vannak (Körösök, Maros, Zagyva, Tarna, Sajó és Hernád). Több mint 20 000 km²-nyi országosan az árvízzel veszélyeztetett terület, így látható, hogy ezen a

vízgyűjtőn található a veszélyeztetett területek $\frac{3}{4}$ -e. 5-6 évente van a Tiszán jelentős árvízi esemény, évente 1-2 alkalommal pedig árhullám, 700 település található a folyók árterein ezeken a településeken közel 2,5 millió lakos él, 32% a vasútvonalaknak, 15% a közutaknak közel 200 ipari üzem és a művelt mezőgazdasági területeknek $\frac{1}{3}$ -a. A 2001 évi Felső-Tiszai töltés szakadás után az államnak 60 milliárd Ft-ba került.

A Tiszai részvízgyűjtő $\frac{2}{3}$ -án a belvizek veszélye fenn áll. Ilyen szempontból veszélyes területek a Felső-Tisza környéke (Bereg, Tisza-Szamos köz, Szamos-Kraszna köz, Rétköz, Bodrogek, Taktaköz), valamint a Hortobágy, a Jászság és Nagykunság nagy része, illetve a Körösök és az Alsó Tisza vidéke. A belvízrendszerek fokozatos kiépülése és a folyószabályozások a 19. század közepén kezdődtek. A belvíz elvezető rendszer hossza 40 000 km, ezek nagy része mesterségesen kialakított csatorna. Belvízzel mérsékelten veszélyeztetett terület a Duna-Tisza közti hátság nagy része, ami 12 900 km², az itt tapasztalt talajsüllyedés következtében a belvízveszélyeztetettség csökkent.

A Tisza vidékének nagy részét aszály, árvíz és belvíz együttesen sújtja.

A természeti beavatkozások következtében az aszály más-más területi elosztású. Gyakrabban fordul elő, mint a belvíz, de sokkal nagyobb területet érint. Ennek vesztesége magasabb, mint egy nagyobb árvíz védekezési költség.

2) A település területe, művelési ágak:

Mezőhegyes település területe: 155,4 km².

A használt földterület művelési ágak szerint:

A település területének felhasználása: beépítésre szánt területek (lakóterület, vegyes terület, gazdasági terület, különleges terület) és a beépítésre nem szánt területek (közlekedési és közműterületek, zöldterületek, erdőterületek, mezőgazdasági területek, vízgazdálkodási területek, beépítésre nem szánt különleges területek).

Gazdaságok száma összesen: 426

Ebből egyéni gazdaság: 415

Szántó: 10933 ha – Konyhakert: 10,36 ha – Szőlő: terület összesen: 0,04 ha, termőterület: 0,4 ha – Gyümölcsös: terület összesen: 1,86 ha, termő terület: 1,82 ha – Gyep: 537.17 ha – Mezőgazdasági terület: 11482,43 ha – Nádas: 18,92 ha – Halastó: 2,50 ha – Termő terület: 13004,72 ha – Nem hasznosított mezőgazdasági terület: 1,62 ha – Gazdasághoz tartozó egyéb területek: 270,98 ha – Használt terület összesen: 13277,31 ha – Gazdaság méretet el nem érők termőterülete: 29,62 ha –

3) Meteorológiai adottságok:

Az évi középhőmérséklet $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ felett van, az éghajlat enyhén kontinentális. Csak a Száraz-ér folyik át a térségen, ami hazánkba Battonyánál lépi át a határt, majd tovább haladva érinti Mezőkovácsházát, Végegyházát, Kaszapert, Békéssámsont és Tótkomlóst és utána lép át Csongrád megyébe. Közvetve Dombiratóst, Dombegyházát, Kunágotát, Pitvarost, Királyhegyest, Földeákat és Mezőhegyest is érinti. $130.000\text{ m}^3/\text{d}$ vízmennyiség termelhető a területről.

Az Alföld déli részén a legmelegebb a nyár és a tél a leghidegebb, kevesebb a felhőzet ezáltal kevesebb a nedvesség ez a tényező kedvez az aszály kialakulásának. Az Alföld középső részén ÉNY-i szelek a jellemzőek addig a határ mentén D-i szelek fújnak. $550\text{--}700\text{ mm}$ közötti a csapadék mennyisége, ami kevés a hazai viszonylatban nézve. A napsütéses órák száma itt a legmagasabb $1900\text{--}2200$ közötti, ami a déli irányba növekszik.

Hazánkba a szelek a Kárpát- medencét körülvevő hegységek alacsonyabb részein a „szélkapukon” áramlanak be, az uralkodó szélirány ÉNY-i, az átlagos szélsébség pedig $2\text{--}4\text{ m/s}$.

4) Földtani adottságok:

Békés megyében a Maros hordalékkúp déli részén található Mezőhegyes. 1600 m mélységben érhető el a medencealjzat a Battonya-Pusztaföldvár tengelyű alaphegység felboltozódás NY-i szárnyán. Az alaphegységre vastag neogén korú pliocén üledékek telepedtek. A felsőpannon nagy részén finomhomok és aleurit üledékek képződtek, a tengeri üledék összlet vastagsága 700 m . A felsőpliocénban a levantei emeletben a tengeri üledékképződést tavi, utána folyóvízi üledékképződés váltotta. 500 m mélységben van területünkön a levantei képződmények felszínje. A levantei összlet vastagsága $150\text{--}200\text{ m}$ is lehet, a rétegsor változatos: üledékes-homokos, kőzetlisztes, agyagos. 300 m vastagságú folyóvízi eredetű hordalékot rakott le az Ős-Maros és mellékágai a negyedkorban. A felsőpliocén-pleisztocén összlet rétegvízartó, igénybevételeket a beszerezhető vizektől megkívánt hőmérséklet és egyéb vízminőségi elvárások differenciálják.

Mezőhegyes közigazgatási területén a DK-i rész a legmagasabb 105 mBf , a NY-i szélén a legalacsonyabb 92 mBf .

5) A település vízrajzi leírása:

a) A település részvízgyűjtői

Maros és a Maros hordalékkúp

A Tisza legjelentősebb mellékfolyója a Maros. A folyó teljes hossza 787 km ebből $28,4\text{ fkm}$ szelvényig az ország területén folyik utána $49,7\text{ fkm}$ szelvényig határfolyó. Heves vízjárás (gyors vízszint emelkedés és gyors apadás) a jellemző a Maros mellékfolyóira. A folyó

vízfolyására hatással van a Tisza vízjárása. A vízjárás hevedségét mérsékelhetik a Maros felső szakaszán végzett tározó építések. A folyó lefolyását és vízjárását a Románia területén épült tározók is nagyban befolyásolják. A kiépített tározók kapacitása a teljes mennyiséget tudnák tározni. A Romániából érkező vízmennyiség megállapodásoknak általában meg szokott felelni azonban a Maros folyó esetében a két fél nézetei különböznek. Főként a nyári időszakban a kis és középfolyások esetében az érkező vizek mennyisége elégtelen, ez a mennyiségi kockázat minőségi kockázatot is jelent a szennyezések miatt. A Maros vízének minősége javul, de még mindig az egészségügyi határérték felett van. A fitoplankton okozza az ökológiai problémát a réz pedig a kémiai. Makó környékére jellemző a folyóhoz kapcsolódó öntözővíz kivétel mezőgazdasági célra. A kisebb vízfolyások gyér lefolyásúak, a vízgyűjtőn a tavaszi hóolvadási időszakban van vízbő időszak míg a nyári hónapok vízhiányosak, ennek a vízhiánynak a csökkentésére a Romániai területeken szivattyús vízpótlások lettek kiépítve. A Marosból történő szivattyús vízkivétellel oldották meg a vízutánpótlást, a ler csatorna vízrendszeréből az Apátfalva-Mezőhegyesi rendszeren keresztül. A Maros szabályozása során átmetszések, hossz- és keresztirányú szabályozási művek épültek. A Maros hordalékkúp 1/3-a található hazánk területén (2/3-a pedig Romániához tartozik), Magyarország egyik legnagyobb felszín alatti vízforrása. 100-200 m-es mélységben helyezkednek el a Maros hordalékkúp térségének legjobb vízadói. A felszín alatti vízkészlete mennyiségi és minőségi szempontból is kockázatos, a felszín alatti vízből való öntözés korlátozott, a rétegvízből való öntözésre teljes tilalom van érvényben. A magyar-román határral párhuzamosan Romániában 202 nagy teljesítményű kút készült el, ami veszélyezteti a magyar vízellátást.

b) A települést érintő vízfolyások:

Folyóvíz nincs a területen, természetes vízfolyása a Száraz-ér de vannak egyéb csatornák is. A csatornák hóolvadáskor vagy nyár elején áradnak máskor általában nincs vizük. A térség száraz, gyér lefolyású. Fejlesztések eredménye az Élővíz-csatorna, ami alapja az öntözési lehetőségeknek.

c) Állóvizek

A településen, a Béka tó, ami 4 bányató együttese.

d) Hidrogeológiai leírás

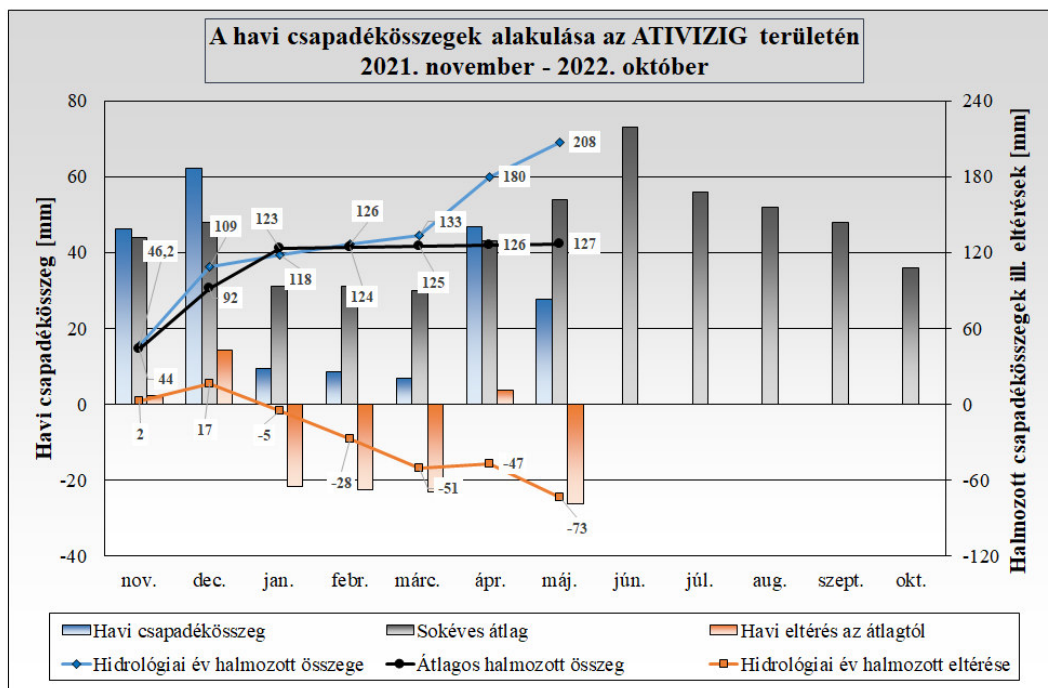
A „123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási intézkedések védelméről” szóló kormányrendelet alapján. A felszíni vízre telepített vízkivétel érdekében hidrológiai övezeteket kell kijelölni, a Mezőhegyesi Városi Vízmű vízkivételi helyei a felszíni szennyezőhatásokkal nem érintettek. A védőidomoknak nincs felszíni metszetük így sem az egészségügyi védőterületeket, sem a hidrológiai védőövezetek zónáit nem kell jelölni. A külterületi majoroknál a vízellátást nem a Békés Megyei Vízművek Zrt. üzemelteti, hanem egyedi vízművekből történik.

2. Monitoring, adatbázisok:

1) Hidrometeorológia:

ATIVIZIG (Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság)

Havi csapadékösszeg az ATIVIZIG működési területén

Mezőhegyeshez közel eső csapadékmérő állomások:

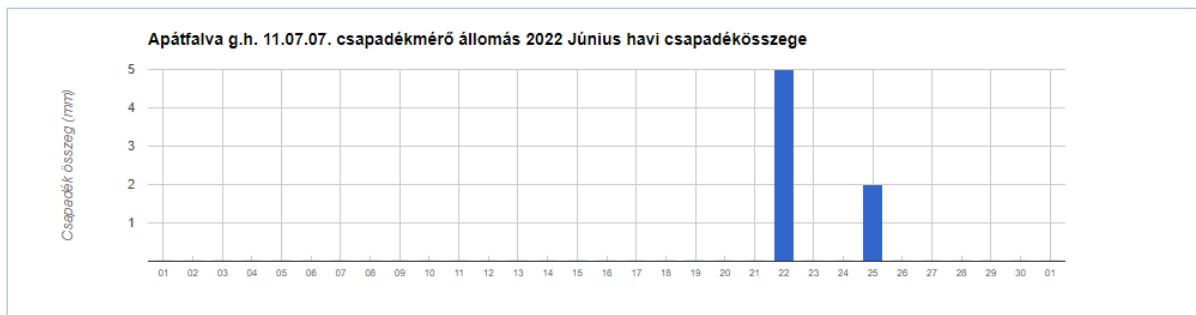
Időszak: 2022 június

Állomás: Apátfalva g.h. 11.07.07.

Dekád	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Összeg
1	0	0,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0,4
2	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,1
3	0	5,9	0	0	2,8	0	0	0	0	0	8,7

Tulajdonság	Érték
Csapadékos nap:	4
Havi maximum:	5,9
Havi minimum:	0,1
Havi Összeg:	9,2

Tulajdonság	Érték
Szakaszmérnökség:	Hódmezővásárhelyi szakaszm
Árvízvédelmi szakasz:	11.07. Maros jobb parti
Belvízrendszer:	80. Sámsoni
Megye:	Csongrád megye

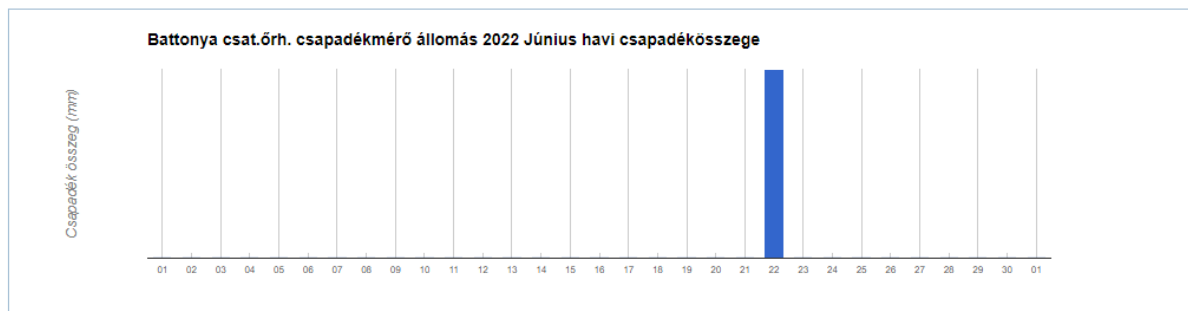
Időszak: 2022 június

Állomás: Battonya csat.ór.

Dekád	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Összeg
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0,9	0	0,9
2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	1,4	0	0	0	0	0	0	0	0	1,4

Tulajdonság	Érték
Csapadékos nap:	2
Havi maximum:	1,4
Havi minimum:	0,9
Havi Összeg:	2,3

Tulajdonság	Érték
Szakaszmérnökség:	Hódmezővásárhelyi szakaszm
Árvízvédelmi szakasz:	Nem tartozik szakaszhoz
Belvízrendszer:	80. Sámsoni
Megye:	Békés megye

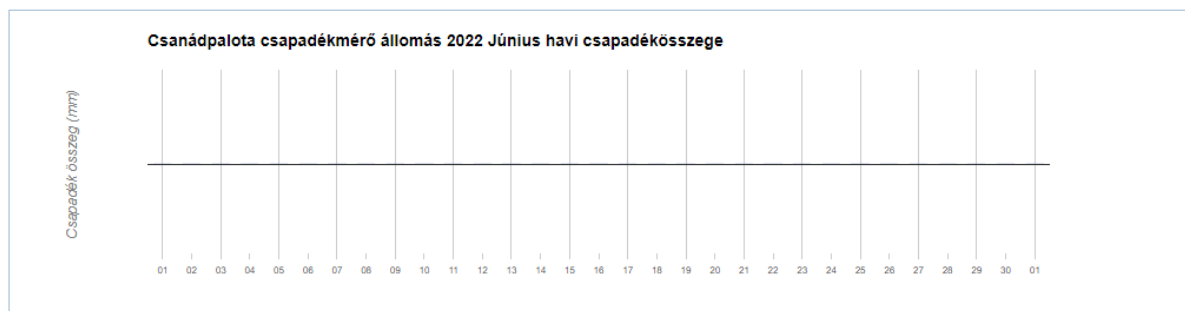
Időszak: 2022 június

Állomás: Csanádpalota

Dekád	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Összeg
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tulajdonság	Érték
Csapadékos nap:	0
Havi maximum:	0
Havi minimum:	0
Havi Összeg:	0

Tulajdonság	Érték
Szakaszmérnökség:	Hódmezővásárhelyi szakaszm
Árvízvédelmi szakasz:	Nem tartozik szakaszhoz
Belvízrendszer:	81. Élővízi
Megye:	Csongrád megye

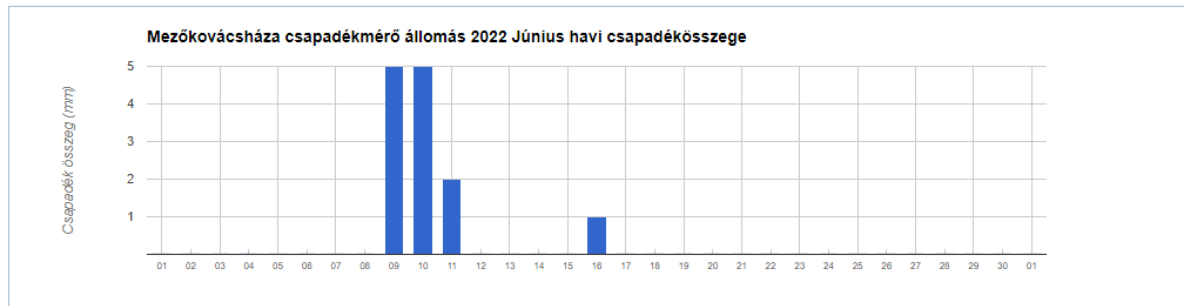
Időszak: 2022 júnium

Állomás: Mezőkovácsháza

Dekád	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Összeg
1	0	0	0	0	0	0	0	0	5,1	5,1	10,2
2	2,2	0	0	0	0	1,8	0	0	0	0	4,0
3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tulajdonság	Érték
Csapadékos nap:	4
Havi maximum:	5,1
Havi minimum:	1,8
Havi Összeg:	14,2

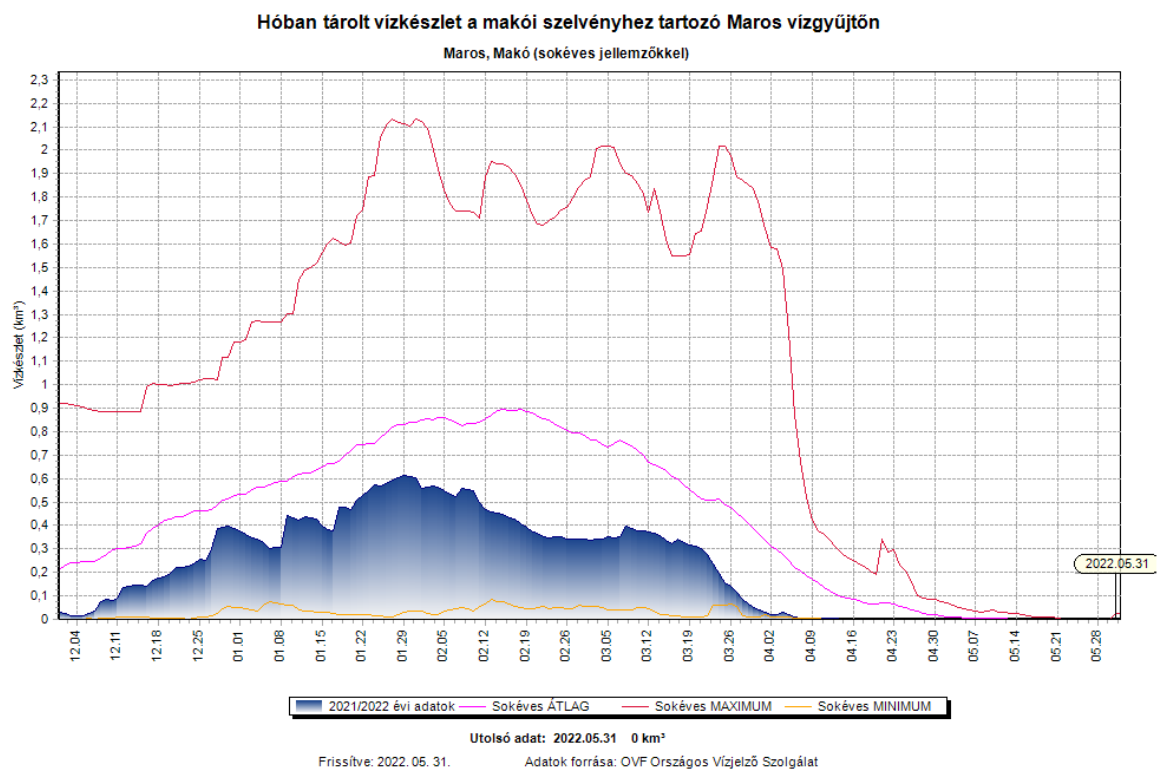
Tulajdonság	Érték
Szakaszmérnökség:	Hódmezővásárhelyi szakaszm
Árvízvédelmi szakasz:	Nem tartozik szakaszhoz
Belvízrendszer:	80. Sámsoni
Megye:	Békés megye

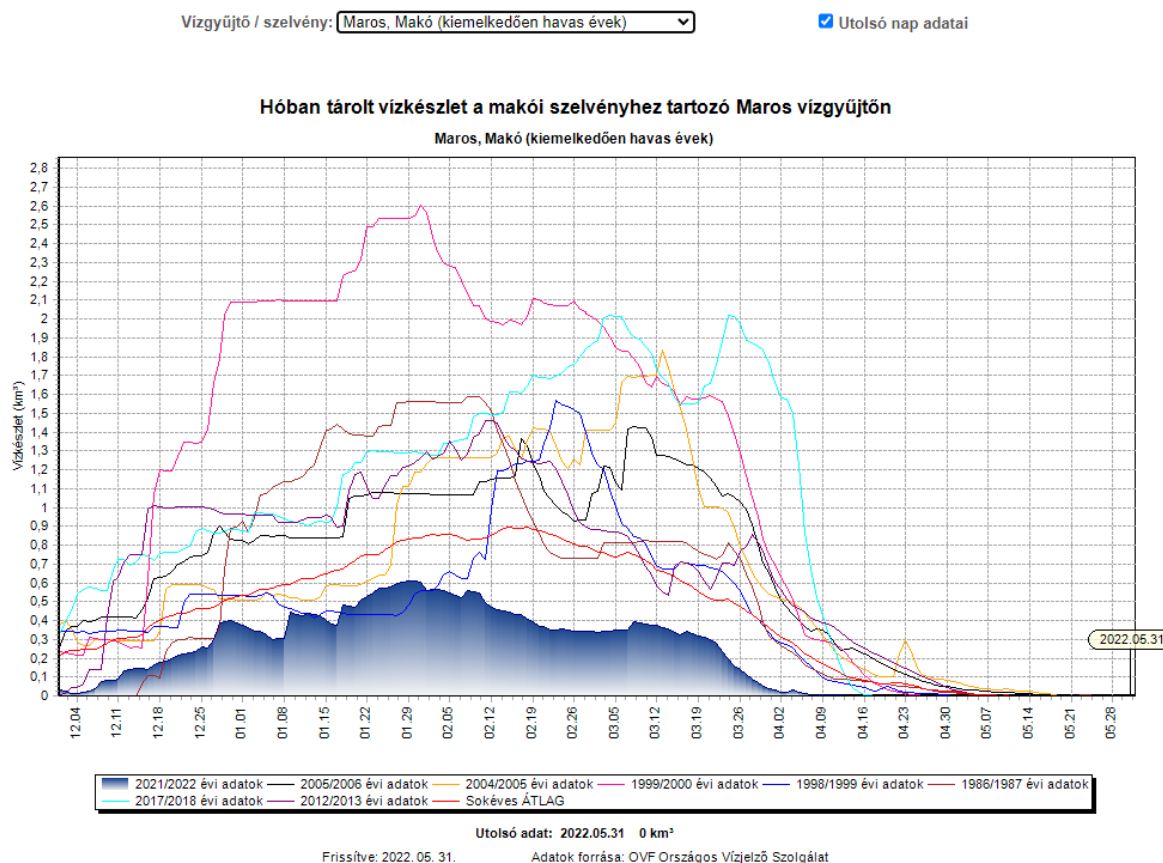

Maros vízgyűjtőn hóban tárolt vízkészlet:

Vízgyűjtő / szelvény: Maros, Makó (sokéves jellemzőkkel)

☒ Utolsó nap adatai

2) Törzshálózati felszíni vizek:

A monitoring nemzeti módszereinek kidolgozásakor a VKI meghatározta azokat a kötelező szabványokat, amiket be kell tartani. ME-10-231-16:2009; ME-10-231-17:2009 és az MSZ EN ISO 748:2008 szabványok a felszíni vizek mennyiségi mérésének követelményeit határozzák meg. A felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének egyes szabályairól szóló 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet, valamint a felszín alatti vizek vizsgálatának egyes szabályairól szóló 30/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet rögzíti. Ahol csak lehetséges a nemzetközi ISO és CEN vagy a nemzeti MSZ szabványokat kell alkalmazni. Az ökológiai állapotértékelést és a segítő mérőhelyek helyszíneit és azoknak az üzemeltetési rendjeit a hidrológiai, medermorfológiai és hidrográfiai adottságok és azok változása, vízepítési műtárgyak, vízkivételek és -bevezetések, határvízi szelvények, hajózási előírások, árvízvédelmi szabályzatok és üzemirányítás határozza meg. A közel 350 felszíni törzsállomás és a több mint 1700 üzemi állomáson folyamatos a vízellátás mérés ezek közül több mint 410 mérés távméréssel történik. 380-at is meghaladja a vízhozammérő állomások száma, a vízhőmérséklet-mérő állomások száma pedig 150 körüli. A biológiai mérések módszertana az érvényes szabványok és a nemzetközi és hazai módszerek alapján került kidolgozásra. A biológiai vizsgálatok a VKI monitoringja szerint ezekre az élőlénycsoportokra minőségi és mennyiségi viszonyaira terjednek ki: lebegő életmódokat folytató algák (fitoplanktonok), makroszkopikus vízi lágyszárú növényzet (makrofita), aljzaton vagy egyéb szilárd területen bevonatot képező algák (fitobentosz), fenéklakó makroszkopikus vízi gerinctelenek (makrogerinctelenek, makrozoobentosz) és a halak.

A VGT2 (Vízgyűjtő gazdálkodási terv) időszakához képest a VGT3 időszakában a hidromorfológiai monitoring helyszínek száma nem nőtt, de néhány mérőhely áthelyezésre került,

hogy a mennyiségi és minőségi monitoring helyekhez közelebb legyenek. Viszont a mérendő paraméterek száma megnőtt mert a vízfolyások és állóvizek környezetében is felmérések történtek. A VKI morfológia monitoringja részben a mederfelmérést, részben a víztest teljes hossza mentén a víztesten a módosításokat okozó tényezőket a nyilvántartás foglalja össze. A felszíni vizekhez kapcsolódó állapotértékelést segítő hidromorfológiai monitoring azoknak a mintavételi, mérési, vizsgálati és észlelési tevékenységeit mutatja, ami jellemzést ad a felszíni vizek mennyiségéről és minőségéről így lehetővé téve a rövid és hosszú távú változások vizsgálatát.

A veszélyes anyagok körét a környezetminőségi előírásokkal az (EQS) Unió határozta meg. Ezek az előírások összhangban vannak az EU vízügyi keretirányelvével (2000/60/EK irányelv). A veszélyes anyagok a vízi környezetre ezáltal az emberre is jelentős kockázatot jelentenek. A felszíni vizek monitoringja 2 programot és 10 alprogramot tartalmaz: biológiai, hidromorfológiai, fizikai-kémiai elemekből, vízfolyás és állóvíztestek típusától függően.

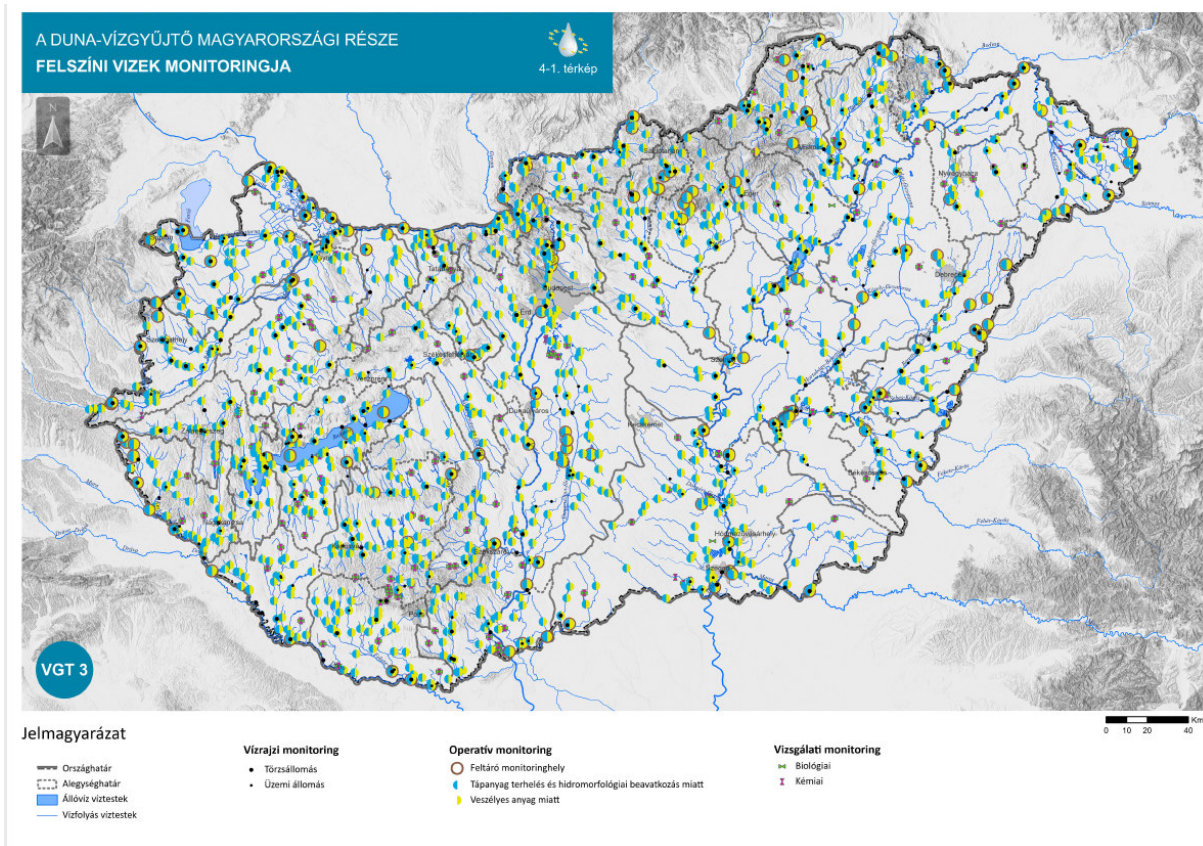
Felszíni vizek monitoring programjai:

VKI monitoring számokban:

1416 db monitoring ponton, 1009 mérés történt víztesten, ez az 1074 víztest több mint 93%-a. Az 1416 monitoring pontból 1213 vízfolyás testre esik és 188 állóvíz testre. 1368 elemzés tápanyagvizsgálatra, 1216 veszélyes anyagok vizsgálatára, 123 pedig a hidromorfológiai módosítás miatti operatív alprogramban lett vizsgálva. Ahol ismerethiány vagy rendkívüli esemény kivizsgálására van szükség ott működtetnek ideiglenes vizsgálati monitoringokat. Hazánkban évente 200 környezeti kárbejelentés érkezik.

Program	Alprogram kódja	Alprogram rövid tartalma
Feltáró	HUSWPS_1LW	Tavak feltáró monitoringja
	HUSWPS_1RW	Vízfolyások feltáró monitoringja
Operatív	HUSWPO_1LWNO	Tápanyag- és szervesanyag-tartalom miatti operatív program állóvizekre
	HUSWPO_1LWHM	Hidromorfológiai módosítás miatti operatív program állóvizekre
	HUSWPO_1RWNO	Tápanyagtartalom miatti operatív program folyóvizekre
	HUSWPO_1RWPS	Kémiai szennyezők miatti operatív program folyóvizekre
	HUSWPO_1RWHM	Hidromorfológiai módosítás miatti operatív program folyóvizekre, hosszanti átjárhatóság akadályozottsága
	HUSWPO_2RWHM	Hidromorfológiai módosítás miatti operatív program folyóvizekre, tározás, duzzasztás, vízkivétel, vízmegosztás
	HUSWPO_3RWHM	Hidromorfológiai módosítás miatti operatív program folyóvizekre, keresztelvény menti elváltozások, szabályozással kapcsolatos elváltozások
	HUSWPO_4RWHM	Hidromorfológiai módosítás miatti operatív program folyóvizekre, kotrás, burkolat hatásai
	HUSWPO_1RWSP	Specifikus szennyezők miatti operatív program folyóvizekre, szennyvízterhelés

Program	Alprogram kódja	Alprogram rövid tartalma
	HUSWPO_2RWSP	Specifikus szennyezők miatti operatív program folyóvizekre, szennyvízterhelés, mezőgazdaságból eredő terhelés
Vizsgálati	HUSWPI_1MISS	2015. évi kiegészítő monitoring program
	HUSWPI_2MISS	VKI monitoringban vizsgált adathiányos víztestek programja
	HUSWPI_3MISS	2020. évi kiegészítő monitoring program, KEHOP
	HUQSPI_1ACCI	Vízminőségi káresemények vizsgálati programja

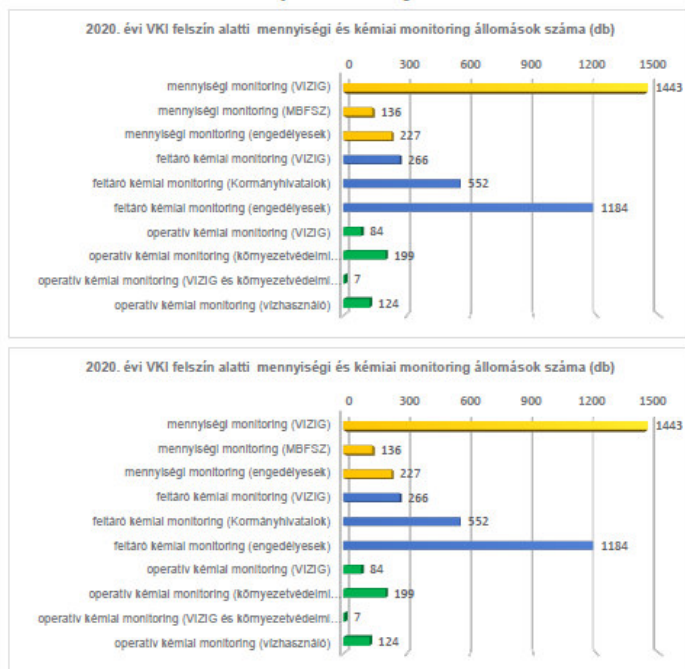
3) Törzshálózati felszín alatti vizek:

A felszín alatti vizek monitoringja jelentősen eltér a felszíni vizek monitoring vizsgálatától. A felszín alatti vizek rendszere két alrészből épül fel: az egyik az állami és önkormányzati felelősségi körbe tartozó, a közérdek mértékével arányban álló részletességű és sűrűségű, területi monitoring, a másik a környezethasználók által végzett mérésekre épülő környezethasználati monitoring. Magyarország területén 4000 forrást és 70 000 kutat tartanak nyilván, ezek a helyek lehetőséget adhatnak arról, hogy milyen is a felszín alatti vizeink állapota. 2005-ben több mint 400 talajvízminőség-figyelő kúttal bővült az állami vízminőséget vizsgáló hálózat. 2004-től már a napi 100 m³-nél, vízmű esetében 10m³-nél többet termelő vízhasználóknak is minőségi és kitermelési adatot kell szolgáltatniuk. 45/2014. (IX.23.) BM rendelet a vízrajzi feladatok ellátásáról és 30/2004. (XII.30.) KvVM rendelet a felszín alatti vizek vizsgálatának egyes szabályozásairól szóló rendeletek foglalják össze.

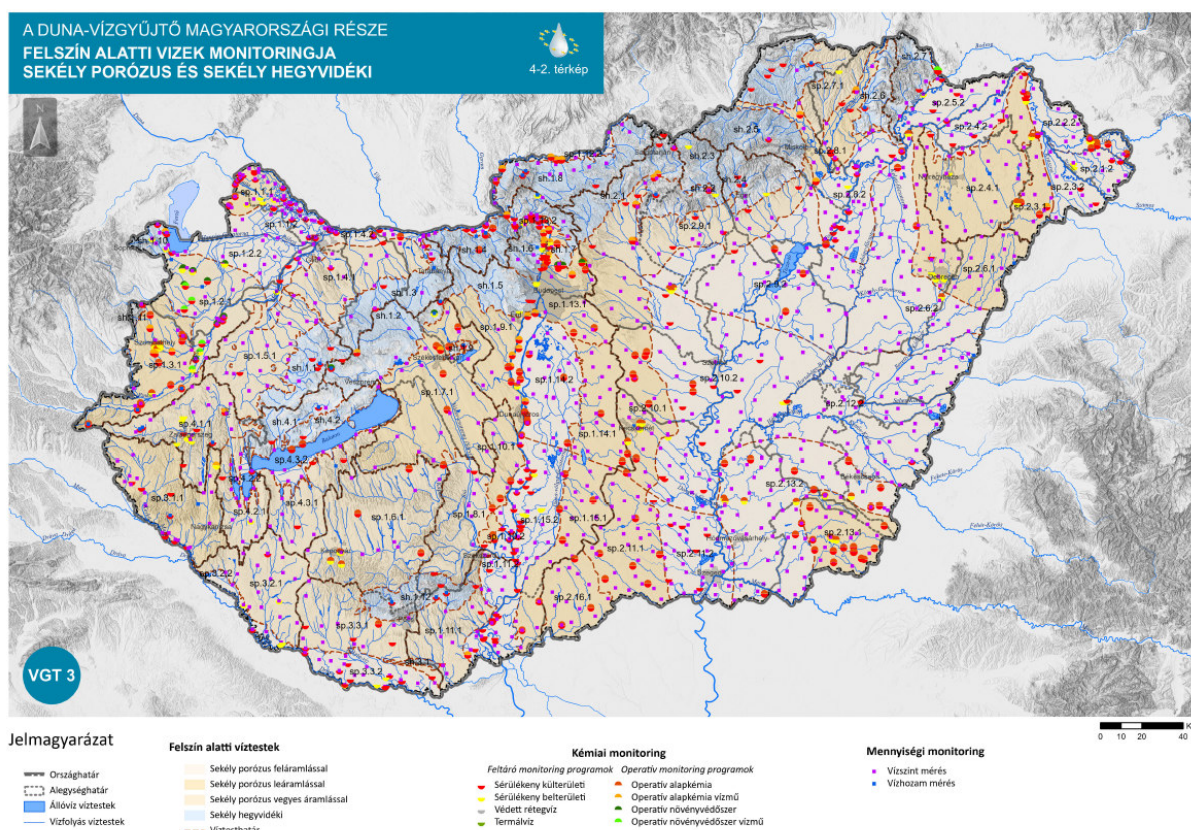
Az előírtak szerint 6 féle feltáró program működik, amiből 2 mennyiségi és 4 kémiai monitoring a felszín alatti vizek állapotáról. A mennyiségi monitoring feladata a felszín alatti víz szintjében bekövetkező változások nyomon követése, valamint a víztesthatáron átáramló víz irányának és mennyiségének becsléséhez. A mennyiségi monitoringját, főbb feladatait és elvárásait a „45/2014. (IX. 23.) BM rendelet a vízrajzi feladatok ellátásáról” határozza meg. A vízkészlet meghatározásához szükséges törzsállomásokból, helyi jelentőségű üzemi állomásokból és a távlati vízbázisok megfigyelő kutjaiból áll. Vízsintet több mint 5000 ponton, vízhozamot összesen 84 forráson mérnek az országban. A felszín alatti víz minőségének meghatározása céljából kémiai feltáró monitoring programok a vízadó típusa, mélysége, védettsége és terhelése szerint differenciáltak. A 30/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet a felszín alatti vizek vizsgálatának

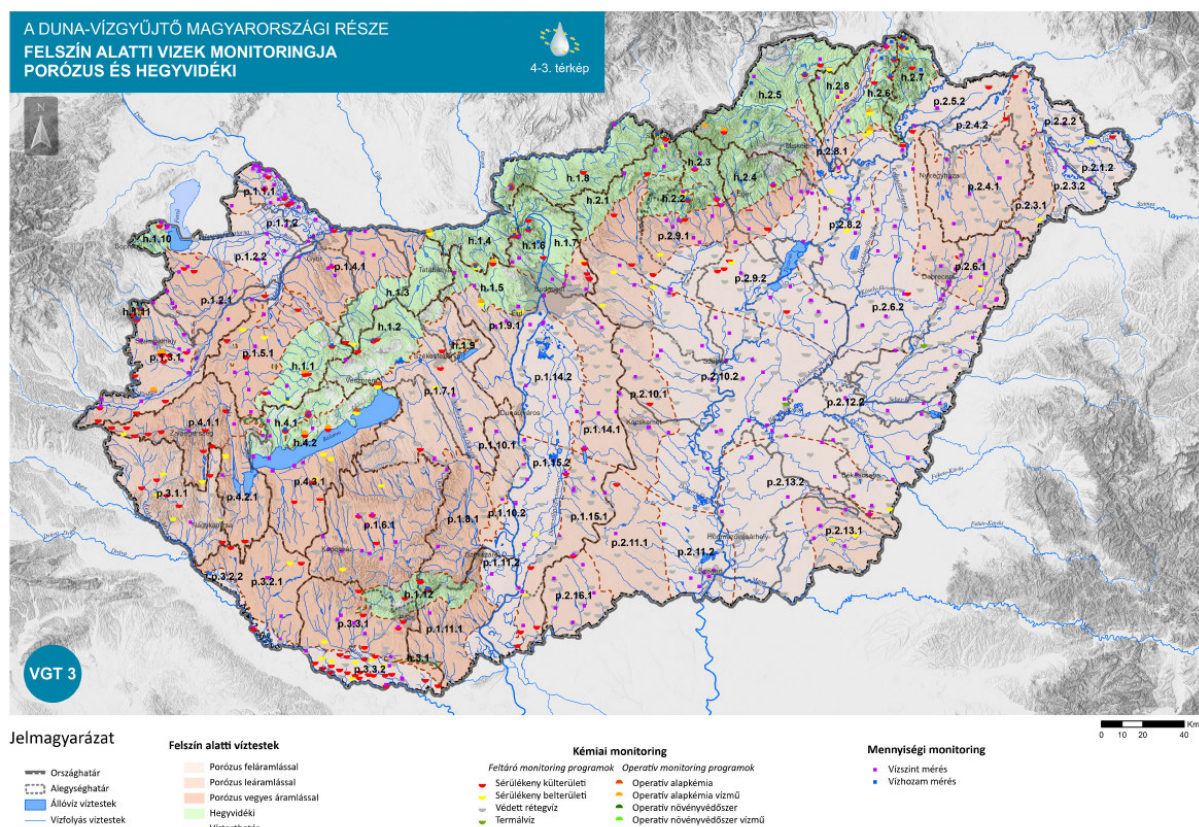
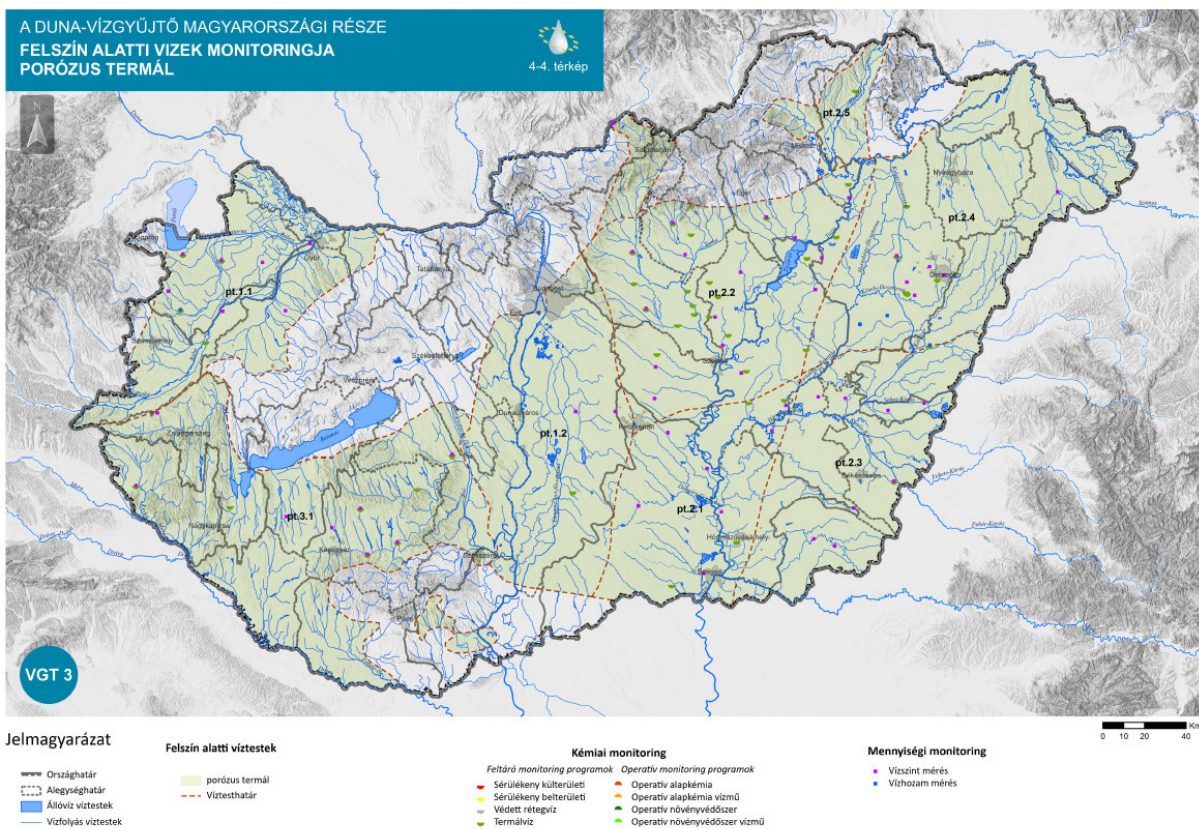
egyes szabályairól szóló jogszabály szerint a gyenge vagy kockázatos kémiai állapotú felszín alatti víztesteken operatív monitoringot kell üzemeltetni, amely jelenleg 414 mintavételi helyet érint.

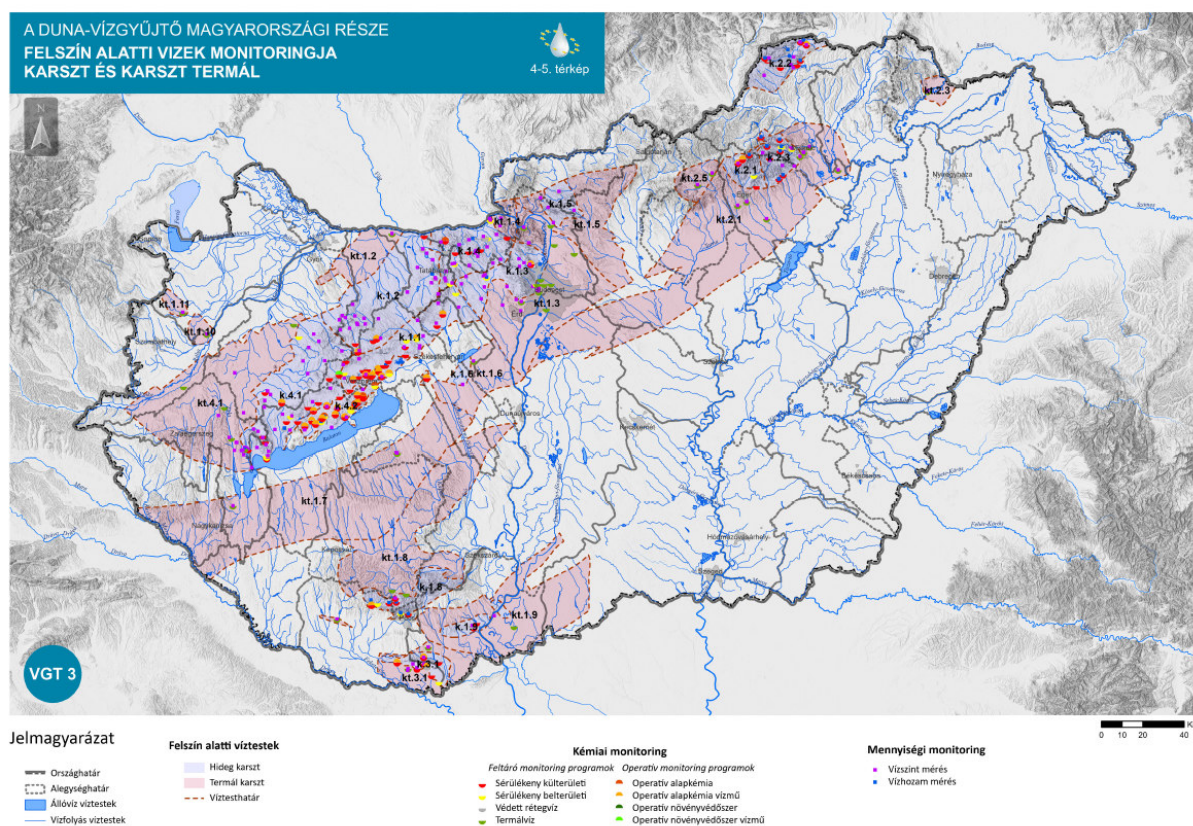
2020. évi felszín alatti VKI jelentés monitoring:

A felszín alatti vizek kémiai és mennyiségi, illetve feltáró és operatív monitoringjának mintavételi helyei:

4) Egyéb felszíni és felszín alatti mérőállomások, adatbázisok:
(VGT2 Maros alegység)

Mezőhegyesre vonatkozó - Felszín alatti vizek monitoring programja

Azonosító	Monitoring pont neve	Figyelő / termelő	Mennyiségi mérés	Kémiai mérés	Víztest kód	Forrás / kút	Alegység	KÖVIZIG
AIG088	Mezőhegyes 2332	figyelő	vízszint		sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AI1369	Mezőhegyes K 194	figyelő	vízszint		pt.2.3	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
ADB004	Mezőhegyes Ménesbirtok Mező fácántelep	termelő		védett rétegvíz	p.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG089	Mezőhegyes VI/f-1	figyelő		sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG070	Mezőhegyes VI/f-2	figyelő		sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG071	Mezőhegyes VI/f-1	figyelő	vízszint	sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG072	Mezőhegyes VI/f-2	figyelő		sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
ACZ326	Mezőhegyes Vm.6	termelő		védett rétegvíz	p.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG074	Mezőhegyes XI/f-1	figyelő		sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG075	Mezőhegyes XI/f-2	figyelő	vízszint	sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki

Mezőhegyes Felszín alatti vizek monitoring programja-Monitoring helyek és vizsgált jellemzők

Azonosító	Monitoring pont neve	Figyelő / termelő	Mennyiségi mérés	Kémiai mérés	Víztest kód	Forrás / kút	Alegység	KÖVIZIG
AIG068	Mezőhegyes 2332	figyelő	vízszint		sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AII369	Mezőhegyes K 194	figyelő	vízszint		pt.2.3	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
ADB004	Mezőhegyes Ménesbirtok Mező fűcántelep	termelő		védett rétegvíz	p.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG069	Mezőhegyes V/f-1	figyelő		sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG070	Mezőhegyes V/f-2	figyelő		sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG071	Mezőhegyes VI/f-1	figyelő	vízszint	sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG072	Mezőhegyes VI/f-2	figyelő		sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
ACZ326	Mezőhegyes Vm.6	termelő		védett rétegvíz	p.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG074	Mezőhegyes XI/f-1	figyelő		sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG075	Mezőhegyes XI/f-2	figyelő	vízszint	sérülékeny külterületi	sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG076	Mezőkovácsháza 2334	figyelő	vízszint		sp.2.13.1	kút	2-21	Alsó-Tisza-vidéki

Mezőhegyes Felszín alatti vizek monitoring programja-Monitoring helyek és vizsgált jellemzők 2009.12.22-2013.12.22

Azonosító	Monitoring pont neve	Figyelő / termelő	Mennyiségi mérés	Kémiai mérés feltáró	Kémiai mérés operatív	Víztest kód	Forrás / kút	mérőszervezet	Alegység kód	VIZIG
AIG068	Mezőhegyes 2332	figyelő	vízszint			sp.2.13.1	kút	VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AII369	Mezőhegyes K 194	figyelő	vízszint			pt.2.3	kút	VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
ADB004	Mezőhegyes Ménesbirtok Mező fűcántelep	termelő		védett rétegvíz		p.2.13.1	kút	környezetvédelmi mérőközpont	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG069	Mezőhegyes V/f-1	figyelő		sérülékeny külterületi		sp.2.13.1	kút	VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG070	Mezőhegyes V/f-2	figyelő		sérülékeny külterületi		sp.2.13.1	kút	VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG071	Mezőhegyes VI/f-1	figyelő	vízszint	sérülékeny külterületi		sp.2.13.1	kút	VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG072	Mezőhegyes VI/f-2	figyelő		sérülékeny külterületi		sp.2.13.1	kút	VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG073	Mezőhegyes Vízű VII.kút	termelő		védett rétegvíz		p.2.13.1	kút	vízhasználó	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
ACZ326	Mezőhegyes Vm.6	termelő		védett rétegvíz		p.2.13.1	kút	vízhasználó	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG074	Mezőhegyes XI/f-1	figyelő		sérülékeny külterületi		sp.2.13.1	kút	VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG075	Mezőhegyes XI/f-2	figyelő	vízszint	sérülékeny külterületi		sp.2.13.1	kút	VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki

Mezőhegyes Felszín alatti vizek monitoring programja-Monitoring helyek és vizsgált jellemzők 2013.12.22-2015.12.22

Azonosító	Monitoring pont neve	Figyelő / termelő	Mennyiségi mérés	Kémiai mérés feltáró	Kémiai mérés operatív	Víztest kód	Forrás / kút	Mérőszervezet mennyiségi monitoring	Mérőszervezet kémiai monitoring	Alegység kód	VIZIG
AIG068	Mezőhegyes 2332	figyelő	vízszint			sp.2.13.1	kút	VIZIG		2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AI1389	Mezőhegyes K 194	figyelő	vízszint			pt.2.3	kút	VIZIG		2-21	Alsó-Tisza-vidéki
ADB004	Mezőhegyes Ménesbirtok Mező fácántelep	termelő		védett rétegvíz		p.2.13.1	kút		környezeti védelmi mérőközpont	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG069	Mezőhegyes V/f-1	figyelő		sérülékeny külterületi	operatív alapkémi	sp.2.13.1	kút		VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG070	Mezőhegyes V/f-2	figyelő		sérülékeny külterületi	operatív alapkémi	sp.2.13.1	kút		VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG071	Mezőhegyes VI/f-1	figyelő	vízszint	sérülékeny külterületi	operatív alapkémi	sp.2.13.1	kút	VIZIG	VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG072	Mezőhegyes VI/f-2	figyelő		sérülékeny külterületi	operatív alapkémi	sp.2.13.1	kút		VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG073	Mezőhegyes Vízmű VII.kút	termelő		védett rétegvíz		p.2.13.1	kút		vízhasználó	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
ACZ328	Mezőhegyes Vm.6	termelő		védett rétegvíz		p.2.13.1	kút		vízhasználó	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG074	Mezőhegyes XI/f-1	figyelő		sérülékeny külterületi	operatív alapkémi	sp.2.13.1	kút		VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki
AIG075	Mezőhegyes XI/f-2	figyelő	vízszint	sérülékeny külterületi	operatív alapkémi	sp.2.13.1	kút	VIZIG	VIZIG	2-21	Alsó-Tisza-vidéki

Mezőhegyes Felszín alatti vizek monitoring programja-Monitoring helyek és vizsgált jellemzők 2016. évtől tervezett

3. A település vízkészletei, vízhasználatai

1) Felszíni vizek:

A 28/2004. (XII.25.) kormányrendelet alapján az „egyéb védett területen lévő befogadók miatt”: a Maros hordalékkúpon levő befogadók miatt. Állami kezelésű felszíni víz nincs a területen, közigazgatási területén állami tulajdonú felszíni víz a Királyhegyesi-Szárazéri főcsatorna, az Élővíz főcsatorna (kezelője az ATIVIZIG) és az Apátfalva-Mezőhegyes öntözőrendszerhez tartozó főcsatornák (kezelője Dél-Békés megyei Vízgazdálkodási Társulat).

2) Felszín alatti vizek:

A Maros-hordalékkúpon fekszik a település, a terület szennyeződésérzékenységi besorolását a 219/2004.(VII.21.) Korm. rendelet alapján, a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján:

Település szennyeződés érzékenységi besorolása: érzékeny

Terület szennyeződés érzékenységi besorolása: érzékeny

Felszín alatti vizek igénybevétele:

A hidrológiai védőidomok kijelölése a helyi vízmű vízbázisának védelme érdekében történt. A rétegbéli védőidomnak felszíni vetülete nincs, de korlátozások bevezetése javasolt. A helyi vízmű biztosítja a településen a vízállatást, amelynek üzemeltetője a B.M Vízművek Zrt.

4. A település (belterületi)vízgazdálkodás, víziközművek

1) Vízellátás:

a) Vízbázis:

Élvíz csatorna: A csatornát 1889-ben létesítették a Cukorgyár ipari vízellátása céljából. A Marosból Aradnál kiágazó mesterségesen szabályozott, és Battonya határában hazánkba lépő csatorna a környék belvizeit is összegyűjtve Nagylaknál tér vissza az anyamedrébe.

Szárazér: A Szárazér a Maros egykori medréből (mellékágából) kialakult vízfolyás, amely a korábbi időszakokban a hordalékkúp belvizeit gyűjtötte össze és vezette a Marosba. Központi helyet foglal el a Maros-hordalékkúp zöldfolyosó hálózatában. A Szárazér és a partján található vegetáció táplálkozó-, szaporodó- és bújóhelyet biztosít sok állatfajnak. Partjai mentén olyan gyepterületek is meghúzódnak, ahol az eredeti löszpusztai vegetáció ritka növénytársulásai, egyes védett növényfajai is fennmaradhattak (Tompapusztai löszgyep, fokozottan védett terület).

Állóvizek: Békátó – Tulajdonképpen 4 bányató együttese. A Békátó a Mezőhegyesi Sporthorgász Egyesület kezelésében van, a mellette mesterségesen kialakított tórendszert magánvállalkozó üzemelteti.

A Feneketlen tó (kráter): A Feneketlen tó az 1962. évi gázkitörés következménye. A kráter átmérője 55 méter, mélysége nem ismert. A fűrótorony hő hatására meglágyult és a tartóival együtt a kráterbe süllyedve égett. Fürödni, horgászni tilos!

b) Vízellátás:

A Maros hordalékkúp jó minőségű vízkészletére alapozott közüzemi vízhálózat biztosítja a Mezőhegyes belterületének vízellátását.

Üzemeltető: Békés Megyei Vízművek Zrt.

Az utóbbi években a vízhasználat csökkent, ezért a vízmű víztartalék kapacitással rendelkezik.

A vízbázisok, távlati vízbázisok, valamint az ivóvíz ellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII.18.) Kormányrendelet értelmében.

Az vízföldtani modellezés eredménye, hogy a Mezőhegyesi Város Vízmű felszínhez legközelebbi vízkivételi helyei a közvetlen felszíni szennyezőhatásokra nem érzékenyek. A 100 év (és a 100 évnél rövidebb) elérési időhöz tartozóan védőidomnak nincs felszíni metszetük, sem az egészségügyi védőterületeket, sem pedig a hidrogeológiai védőövezetek zónáit nem kell kijelölni.

Vízellátása egyedi kis vízművekről történik a külterületi majoroknál, amelyet nem a Békés Megyei Vízművek Zrt üzemeltet.

c) Termelési és fogyasztási adatok:

Ivóvízbázis: Mezőhegyes, Városi Vízmű (4000 m³/nap a termelése)

Mezőhegyesen a közműhálózatot fokozatosan építették. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatban 2007-ben ivóvíz hálózat építési programnak köszönhetően 2071 lakásba került vezetékes ivóvíz, így a lakások közel 70%-ba.

Az Önkormányzat biztosítja az egészséges ivóvízellátás szolgáltatást. Az ivóvízzel történő ellátás a Békés Megyei Vízművek Rt szolgáltatón keresztül történik. A vízfogyasztás a háztartások körében kissé nőtt, de az összes vízhasználat csökkent a tíz év alatt, ami a vállalkozások, intézmények takarékosabb gazdálkodására utalhat.

2) Szennyvíz elvezetés és tisztítás

a) Szennyvíz elvezetés:

Mezőhegyes település szennyvízelvezető rendszerét és a szennyvíztisztító telepét a Békés Megyei Vízművek Zrt. üzemelteti, többször módosított vízjogi engedély alapján. A tisztító telep kapacitása 1350 m³/d, bővíthető és a tisztítási fokozat emelhető.

A település külterületén, a majoroknál szennyvíztisztító kisberendezések használata engedélyezhető, ha a befogadó rendelkezésre áll, vagy ha a talaj –talajmechanikai szakvéleménnyel igazoltan alkalmas szikkasztásra - és a talajvízviszonyok lehetővé teszik a tisztított szennyvíz elhelyezését. A tisztított szennyvíz szikkasztása akkor engedélyezhető, ha a talaj szikkasztásra alkalmas, a talajvíz-háztartást kedvezőtlenül nem befolyásolja, a talajt, talajvizet vagy más befogadót nem szennyez, valamint a szennyvíz elhelyezése vízgazdálkodási, környezetvédelmi vagy egyéb érdekeket nem sért, és megfelel az építmények kialakítására és elhelyezésére vonatkozó jogszabályoknak.

b) Szennyvíztisztítás és elhelyezés

A településen a meglévő szennyvíztisztító telep 1976-ban épült, 1987-ben bővítés után lett üzembe helyezve. A tisztított szennyvíz befogadója az Élővíz csatorna, ami időszakos vízfolyás. Így a település belterülete közel 100%-ban szennyvíz csatornázott lett.

A kommunális szennyvíz gyűjtése zárt csatornarendszerben történik, amely a szennyvíz tisztító telepen kerül kezelésre. A szennyvízgyűjtő hálózattal összegyűjtött szennyvizet helyben biológiai tisztításnak vetik alá.

c) Szippantott szennyvízkezelés

A településen a szennyvíz-rendszerbe be nem kötött telkek vonatkozásában a kommunális szennyvizeket gyűjtőaknában gyűjtik, előfordul szikkasztás is. A szerződött közszolgáltató, a szippantással ürített folyékony kommunális hulladékokat és a mezőhegyesi szennyvíztelepre szállítja be.

3) Csapadékvíz-gazdálkodás, belterületi vízrendezés:

a) Hálózat:

A csapadék és belvíz elvezetés a település belterületén az árokhálózat hiányos kiépítettsége miatt nem volt megoldható. Az évekkel ezelőtt megépített árkok szikkasztó jellegűek. Az önkormányzat belterületi csapadékvíz elvezető csatornarendszere csak részben kiépített, a lakótelepek építésével egy időben, és csak a város központi részéről vezeti el a vizet a Béka tóba.

A belterületre hullott csapadékvizek rendezett és kártétel nélküli elvezetése annak érdekében, hogy a városrész természetes és épített környezetének védelme megvalósuljon, valamint a vállalkozások és befektetők, valamint a lakosság számára vonzó, ugyanakkor környezetileg fenntartható városi környezet kerüljön kialakításra. Mezőhegyes belterületén alapvetően a település lakótelepi részén korábban megvalósult, jelenleg vízjogi üzemelési engedéllyel nem rendelkező zárt bel-és csapadékvíz elvezető csatornahálózat található. A fejlesztés során ez a meglévő csatornahálózat kerül felújításra.

b) Belterület csapadékvíz – tározás

A településen a Béka tó szolgál erre a célra.

c) Elöntés veszélyes területek

A Maros alegység mélyfekvésű területei, közepesen veszélyeztetett területek belvíz tekintetében. Erősen belvízveszélyes kategóriába tartoznak a legmélyebb térszínek, a Torontáli öblözet, illetve Battonya déli részét érinti. Az alegység magasabban fekvő területei mérsékelt, vagy alig kockázatosak, ezek a térszínek általában mentesülnek a belvízi elöntés alól. A téli félévben kialakuló hótakaró vastagsága átlagosan 18-20 cm, a hótakarós napok száma 28-35 között van.

d) Csapadékvíz-gazdálkodás fejlesztési lehetőségei

Vízrendezés, tározók:

Mezőhegyes területén ATIKÖVIZIG kezelésében nincs állami fő-mű.

A település közigazgatási területe a 81. sz. Élővízi belvízrendszerben található. A térségben a belvízmentesítést társulati, üzemi, önkormányzati és magán művek biztosítják. A 81. sz. belvízrendszerben üzemel az Apátfalva-Mezőhegyes öntözőrendszer, amelynek csatornái kettős-működésűek. Az Apátfalva-Mezőhegyes öntöző csatorna a Tisza-Marosszögi Vízgazdálkodási Társulat kezelésében van. Az utóbbi belvizes időszak eseményei kapcsán látható volt, hogy a település nem rendelkezik összefüggő csapadékvíz elvezető rendszerrel. A csapadékvíz elvezető hálózat túlnyomórészt nyílt árokhalózzal, többnyire szikkasztó árokkal épült.

A jelenleg folyamatban lévő belterületi vízrendezés jellemzően a lakótelepek (Gluzek Gyula, Molnár C Pál és Zala György) víztelenítését szolgálja. Az Önkormányzat előtti Kozma Ferenc utca – Kórház utca közötti területen szikkasztó mező létesül.

Vízgazdálkodási területek:

A település közigazgatási területén lévő vízfolyások, csatornák, tavak és egyéb vízfelületek. A vízfolyások közül legjelentősebb a Királyhegyesi-Szárazér és az Élővíz-főcsatorna. A vízfolyások csak tavasszal áradnak meg, a többi évszakában alig, vagy egyáltalán nincs vizük. A vízfolyások a térség ökológiai hálózatának fontos részei. A legjelentősebb vízfolyás (Királyhegyesi-Szárazér) környezete Natura 2000 terület. A terület csatornahálózattal sűrűn behálózott, ezek feladata az öntözőrendszerek vízzel való ellátása. A vízfolyások, amiket a vízügy kezel mindkét partján 6-6 m, az egyéb csatornák partján 2-2 m szélességű sáv szabadon kell hagyni a mederrel kapcsolatos szakfeladatok ellátása végett.

Az öntözési területek bővítési lehetőségeit növelni szükséges. Ennek érdekében

4) Fürdő, hévíz-, termálvízhasznosítás

A Fürdő jelenleg nem üzemel Mezőhegyesen, ami a Május 1. téren található.

A városfejlesztés elképzelései közé tartozik, a termálfürdő újra nyitása és a terület rehabilitáció aktív turizmus céljából.

5) Rekreációs vízfelületek:

Béka tó:

A tavat az 1970-es években kubik gödrökből alakították ki. Akkor nyerte el a mai formáját. Hiába volt szakszerű a tervezés és a kivitelezés, nem tudták befejezni és tóként üzemeltetni mert medrében nem maradt meg a víz. A terület elhanyagoltá vált. Benőtte a gaz, a bokrok és rengeteg nád. Azóta sikerült rendezetté alakítani a környezetét és horgásztóként működik. Közzeli cél a Béka tó és közvetlen környezetének rehabilitációja, kapacitásának növelés tekintettel

arra, hogy az csapadékvíz befogadóként és szolgálja a várost. A tókotrás előírányzata hidromechanizációs eljárás.

5. Területi (külterületi)vízgazdálkodás

1) Árvízmentesítés, árvízvédelem

Az Igazgatóság a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet, a vízügyi igazgatási, és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet, a vízvédelmi igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 366/2015. (XII.2.) Korm. rendelet, valamint az egyéb vonatkozó jogszabályok alapján látja el feladatait.

a) Árvízveszélyeztetettség

A legveszélyesebb terület a Maros alegységben a Maros menti rész, illetve a Torontáli öblőzet.

b) Árvízvédelmi művek

Az állam tulajdonában lévő árvízvédelmi védművek fenntartása és fejlesztése és ezeken a védekezési feladatok ellátása.

árvízvédelmi művek: (ATIVIZIG kezelésben)

- a Maros mindkét parti töltés az országhatár és a torkolat között,
- a Sámson-Apátfalvi-főcsatorna jobb és bal parti töltése a Maros és a Királyhegyesi-főcsatorna között.

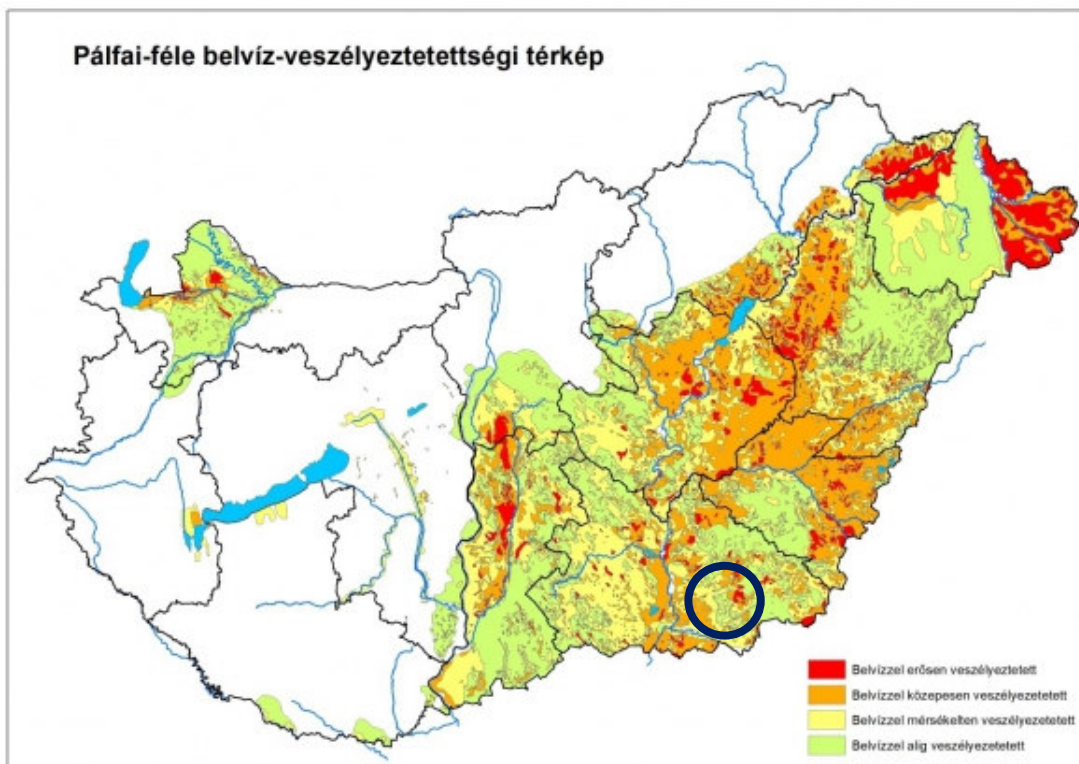
c) Önkormányzati művek:

Ahol nincs kiépített árvízvédelmi vonal vagy megfelelő biztonságú védművek az önkormányzati kezelésű művek a sürgős árvízvédelmi munkákat lássák el. A helyi önkormányzatok feladata a két település érdekében álló védművek létesítése és a védekezés ellátása.

2) Síkvidéki vízrendezés

a) Belvíz veszélyeztettség

Az ország belvízzel veszélyeztetett területeit a Pálfai index alapján I.-IV. kategóriába soroljuk. A **Pálfai-féle veszélyeztetettségi index** (%-ban) – olyan relatív mutatószám, amely számszerűen megadja bármely körül határolt térség belvízi veszélyeztetettségét.

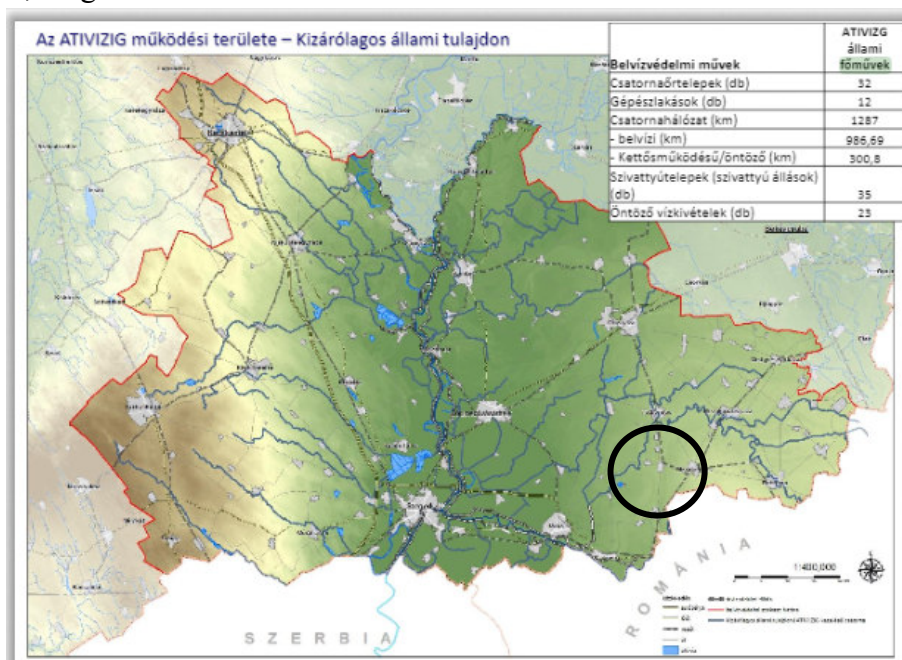

A térkép szemlélteti, hogy Mezőhegyes a „Belvizzel alig veszélyeztetett” kategóriába tartozik.

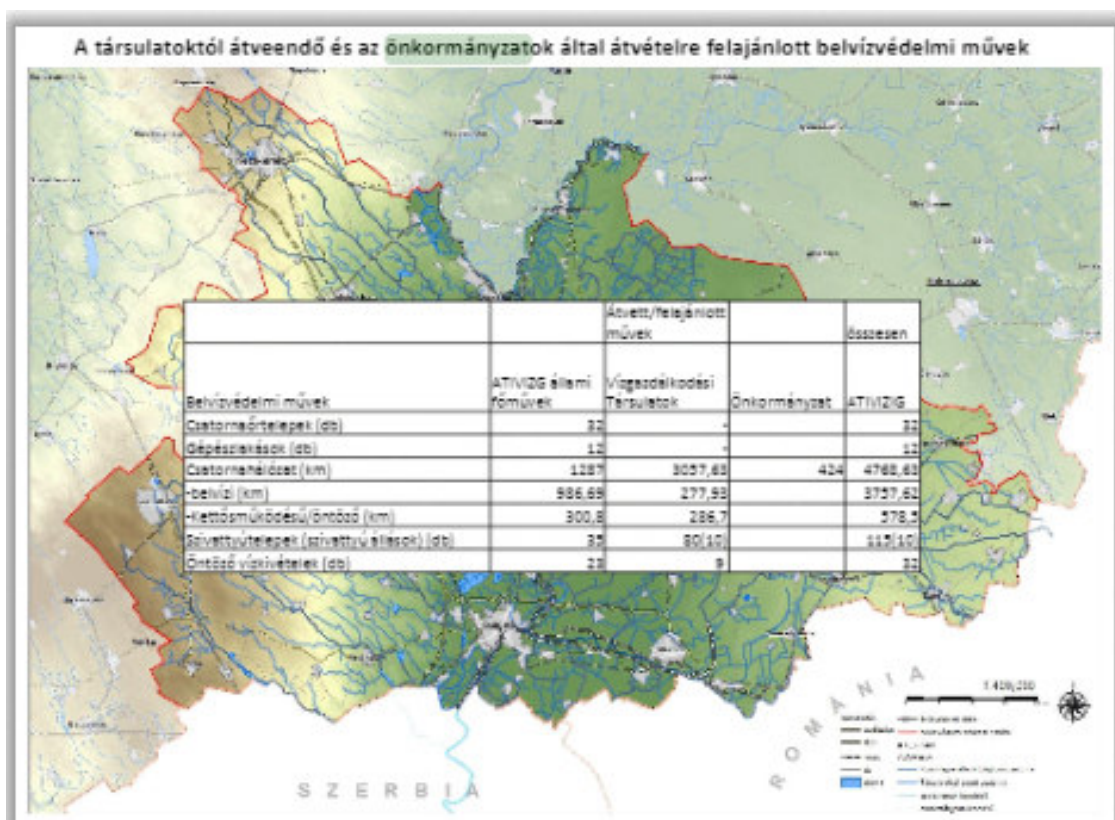
b) Belvízvédelmi művek:

(ATIVIZIG)

10 800 hektár a belvíz által elöntött területek átlaga. Ezek nagy része árvízi öbtözetbe esik, ilyen veszélyes területek az Újszegedi, a Kurcai, az Algyői, a Vidre-éri, a Tisza-Maroszugi és a Maros bal parti. 8 belvízvédelmi szakasz van az igazgatóság területén, ezen belül 36 csatornaőr, 44 gát- és csatorna ór is.

c) Önkormányzati művek, külterületi vízhálózat:

3) Dombvidéki vízrendezés:

a) Állami tulajdonú vízfolyások:

2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról - az államhatárt alkotó vagy metsző vízfolyások, valamint a 20m³ másodperceként-i, torkolati vízszállítást meghaladó vízfolyások.

A környező állami tulajdonú vízfolyások: Csatorna: Cigányka-ér – Befogadója: Királyhegyesi-Száraz-ér - 17,700 km hosszan.

Mezőhegyes területén nem található ilyen vízfolyás

b) Önkormányzati tulajdonú vízfolyások:

A terület egyetlen vízfolyása a Száraz-ér de vannak egyéb csatornák is.

4) Mezőgazdasági vízhasznosítás:

a) Öntözés:

A romániai Aradon megvalósult, marosi vízkészletre alapozott fejlesztéssel lehetővé vált a Királyhegyesi-Száraz-éren a magyar oldal vízpótlása. Mezőhegyes térségében öntözésre alapuló fejlett mezőgazdasági termelés jött létre, és az azóta megszűnt Mezőhegyesi Cukorgyár ipari vízellátása is ebből a vízpótlásból valósult meg. Öntözési időszakban jelentős vízátvezetés valósul meg Romániából az Ier vízrendszeréből, az átvezetett vízkészlet a Battonya-Dombegyház-Mezőhegyes és térségében jelentkező mezőgazdasági vízigények kielégítésében játszik jelentős szerepet öntözéskor.

Az 1950-es években a Maros jobb parti öntözőrendszer főművei épültek ki 4,5 m³ /s kapacitású vízkivételre és továbbítására alkalmas csatornahálózattal. A rendszert szántóföldi öntözőkultúra vízigényének kielégítésére építették. Az öntözőrendszer többszöri fejlesztéssel érte

Az Apátfalva-Mezőhegyesi öntözőrendszer az Apátfalvi (Cservölgyi) öntözőrendszerből fejlődött ki. Apátfalva, Magyarcsanak, Csanádpalota, Királyhegyes, Köveg, Pitvaros, Mezőhegyes külterületeit látja el öntözővízzel. Az öntözőrendszer szorosan kapcsolódik a Szárazér-Élővízi öntözőrendszerhez.

A kormány által elfogadásra került a „vízkészletek hosszú távú biztosításáról, különös tekintettel a mezőgazdasági célú vízhasználati igényekre” című jelentés. Kormányzati célkitűzés az agráripár fejlesztése. A Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. öntöző-rendszerének fejlesztése lett előirányozva az „Apátfalva-Mezőhegyesi öntözőrendszer tervezett fejlesztések feladatairól szóló 1754/2017.(X.27.) Kormány határozatban.

Mezőhegyesi öntözőrendszer:

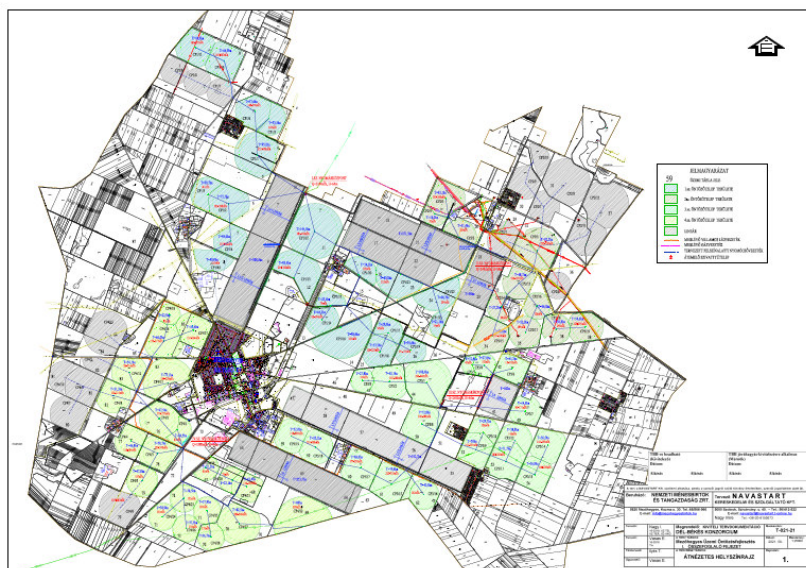
Ez Európa legmodernebb öntözőrendszere. Távvezérléssel is üzemeltethető a négy öntözőtelep külön – külön is, és megközelítőleg 5200 hektáros területet tudnak öntözni. 4 db

nyomásközponttal és 3 víznyomáskiemelővel rendelkezik a rendszer. Mindezek mellett a monitoring rendszer is kiépítésre kerül.

Tűzvészek esetén is megoldást jelenthet mert a center pivot berendezésekre hidrásoknak kell, hogy kerüljenek így tűz esetén tömlőket tudnak rácsavarni így a nyomás segítségével víz-sugarat bocsájt ki.

Arra is kitértek, hogy a terület bővítésére is van lehetőség az öntözési üzem egyik öntözőtelepnél de csak burkolt csatornákból szelvénybővítéssel valósítható meg.

Mezőhegyesi Üzemi Öntözésfejlesztés átnézeti helyszínrajz:

Geografált térkép:

b) Halastavak:

Béka tó

c) Melioráció:

A műtrágya felhasználás és a növényvédő szer használat miatt a mezőgazdasági talaj terhelés a közeljövőben várhatóan nem fog növekedni. A mezőgazdasági tápanyagszennyezés csökkentése, a termelés tápanyag terhelés és veszteség csökkentése, tápanyag hasznosulásának növekedése, egyéb talajjavító és talajvédelmi beavatkozások, vizes élőhelyek területének fenntartása,

szennyvíziszap hasznosulásának elősegítése és szabályozása, állattartó telepek korszerűsítése, illetve a belvizek szűrése mielőtt a befogadóba történő bevezetés előtt.

d) Területi vízvisszatartás

A természetes beszivárgás kihasználása talajvíz pótlásához a csapadékvíz helyben tartása. A csapadékvíz összegyűjtése a művelt területekről, vízvisszatartás növelése úgy, hogy kedvezőbb legyen a vízháztartási egyensúly.

A csapadékvíz szabályozatlan lefolyásának megszüntetése és a szennyeződések csökkentése, ez a felszíni és felszín alatti vizek minőségét és védelmét elősegíti.

5) Vizes élőhelyek:

Mezőhegyes-battonyai gyepek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

6. Intézmények, partnerség

1) Víziközmű szolgáltató (szolgáltatók)

Alföldvíz Zrt.

2) Illetékes vízügyi igazgatási szerv

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

3) Vízügyi és vízvédelmi hatósági jogkör:

Csongrád-Csanád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

4) Önkormányzat feladatai és hatásköre

Az önkormányzat feladatait a 2011. évi CLXXXIX. törvény tartalmazza.

5) Településen belüli vízkárelhárítás szervezeti felépítése és felelősségi körök meghatározása

2013. január 1-től a 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 11. pont szerint a helyi közügyek, és a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok között ott a vízgazdálkodás. A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 4. § (1) b) pont szerint a települési önkormányzat feladata a település belterületén a csapadékvíz gazdálkodás. A törvény tisztázza a felelősségi köröket, ami alapján megállapítható, hogy a szomszédos ingatlanról mennyi csapadékvizet és milyen mértékben kell túrnie a befogadónak.

A jogszabály osztott felelősségvállalást ír elő, egyéni – önkormányzati – állami szereplők között. A résztvevőknek 1/3-ad 1/3-ad részben kell osztozniuk a költségeken. Ez a költség elsősorban egyelőre az egyénnek lehet jelentős teher.

6) Civil szervezetek

641. számú Ipari Szakmunkásképző Intézet és Szakközépiskola Diák Sportköre, A Mezőhegyesi József Attila Általános Művelődési Központ Gyermekeiért Alapítvány, APRÓNÉP Alapítvány, Erdélyi Udvarház Biliárd Klub, GRÉTI Időseket Támogató és Gondozó Alapítvány, Maroshátsági Kistérségi Turizmusért Egyesület, Mezőhegyes Birkozó Sportjáért Alapítvány, Mezőhegyes Fúvószenekeiért Alapítvány, Mezőhegyes Közműfejlesztésért Alapítvány, Mezőhegyes Sportjáért Alapítvány, Mezőhegyes Turizmusáért Egyesület, Mezőhegyes Városért Közalapítvány, Mezőhegyesért Polgári Egyesület, Mezőhegyesi Állatvédők Egyesülete, Mezőhegyesi Bűnmegelőzési, Önvédelmi és Vagyongvédelmi Egyesület, Mezőhegyesi

Gyöngyszemek Mazsorett Egyesület, Mezőhegyesi Kórházért Alapítvány, Mezőhegyesi Lovassport Közhasznú Egyesület, Mezőhegyesi Ménes Sportegyesület, Mezőhegyesi PLATÁN Sportegyesület, Mezőhegyesi Sport Egyesület, Mezőhegyesi Sportlő Tenyészők Országos Egyesülete, Mezőhegyesi Szakképzésért Alapítvány, Mezőhegyesi Technikai és Tömegsport Klub, Mezőhegyesi Vadásztársaság, Mozgáskorlátozottak Mezőhegyesi Egyesülete, Palmetta Tudományos, Szociokulturális, Szabadidős, Ökológiai és Terápiás Egyesület, Sporthorgász Egyesület Mezőhegyes, Szabadidő-tömegsport és Turisztikai Egyesület Mezőhegyes, Tuti Horgásztanya Tó Egyesület, Város- és Környezetvédő Egyesület Mezőhegyes.

II. Kihívások, hajtóerők, alkalmazkodási kényszerek

1. Társadalmi – gazdasági igények várható változásai

Az önkormányzat gazdasági elképzelései: településfejlesztés, munkahely teremtés, az emberek társadalmi és egészségügyi állapotának javítása, valamint az ifjúság helyzetének javítása.

2. Klímaváltozás és klíma alkalmazkodás

1) Klímaváltozás hatásai

Magyarország felkészülési terve a Nemzeti Éghajlat-változási Stratégia (NÉS) a globális felmelegedés okozta válságra. A NÉS a 2008-2025-ig tartó időszakra foglalmazódott, majd ezt követően 5 évente kerül felülvizsgálatra. 2013 során került kidolgozásra a NÉS-2 tervezete, a 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújt.

Magyarország éghajlati sérülékenysége Európában is jelentős. Az területi egyenlőtlenségek és a társadalmi különbségek a klímaváltozás hatásaira tovább növekedhetnek, mert az egyes régiók, térségek alkalmazkodóképessége eltérő. Egyes társadalmi csoportok, és a térségek, településrészek különösen sérülékenyek. (EU ESPONCLIMATE projekt) Elemzése alátámasztotta, hogy Magyarország elmaradottabb régiói európai vonatkozásban is kiemelkedően sérülékenyek.

Az elmúlt 10 évben rengeteg időjárási szélsőség volt, melyek akár százmilliárd forintos nagyságrendű károkat okoztak. A Zsófia és Jolanda mediterrán ciklonok 2010 májusában súlyos villám-áradásokat hoztak magukkal, és 2013. március 15- i rendkívüli hóvihart (Xavér ciklon). Kárpát-medencében meridionális áramlás is gyakoribbá vált, pl. a 2013-as, júniusi dunai árvíz. Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) álláspontja szerint egyre bizonyosabb, hogy a szélsőséges és veszélyes jelenségek egyértelműen az antropogén eredetű éghajlatváltozás hatásai, így ezek halmozódása, a kockázatok és a károk fokozódása az éghajlati sérülékenység feltárásának jelentőségére, valamint a megelőzés és a felkészülés fontosságára hívják fel a figyelmet.

A térségekben a hatások nem egyszerre és nem egyformán jelentkeznek, a feltételezett változások felismerését pedig nehezíti az éghajlat nagyfokú természetes változékonysága is. Az éghajlatváltozás megítélésénél lényeges, hogy a Kárpát-medence a nedves óceáni, a száraz kontinentális és – a nyáron száraz, télen nedves – mediterrán éghajlati régiók határán helyezkedik el. Ebben a határzónában az éghajlati övek kisebb mértékű tartós eltolódása a hőmérséklet és a csapadék évi járásának jelentős – de csak nagy bizonytalansággal becsülhető – módosulását vonhatja maga után. Az elmúlt 10-15 évben végzett kutatások alapján hazánkban az üvegházhatás erősödésével a következő évtizedekben a feltételezett globális felmelegedésnél nagyobb

mértékű átlaghőmérséklet-emelkedés várható. Éghajlatunkra továbbra is jellemzőek lesznek a szélsőséges csapadékviszonyok; akár egyazon évben számíthatunk súlyos aszályra és pusztító árvízre.

Az éghajlatváltozás jellegzetessége, hogy a hajtóerők és terhelések (üvegházhatású gázok), a hatások (antropogén), és a társadalmi, gazdasági és természeti következmények hatással vannak az országokra, így ez a problémakör csak megfelelő nemzetközi együttműködéssel kezelhető eredményesen. Az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó nemzetközi kötelezettségeket az 1992-ben aláírt ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak 1997-ben elfogadott és 2005-ben hatályba lépett Kiotói Jegyzőkönyve határozza meg. Az Európai Unió a klímaváltozás problémáját kiemelten kezeli, ezt jelzi a 2000-ben elindított, valamint a 2005-ben második szakaszába ért Európai Éghajlatváltozási Program, az üvegházhatású gázok kibocsátás-kereskedelmének közösségi szabályozása, az EU Kibocsátás-kereskedelmi Rendszere. Hazánk számára a felsorolt nemzetközi dokumentumok jelölik ki a legfőbb klímapolitikai alapfeladatokat.

2) A terület klíma alkalmazkodás vízgazdálkodási vetületei:

A klímaváltozás jelei a szélsőséges mennyiségű és időbeni eloszlású csapadékesemények, amelyek növelik az árvízi és belvízi kockázatot. A várható szélsőségek miatt, főleg kis vízfolyásokon megnövekszik a komoly települési vízkárokkal a villámárvizek gyakorisága. A csapadék várható eloszlásának változásai miatt a felszíni vízkészlet mennyisége és időbeli elérhetősége is változni fog. A téli csapadék a jelenleginél magasabban tetőző árhullámokat eredményezhet (hóban tárolt vízkészlet). Az alföldön fel kell készülni szélsőségekre, a belvizek kialakulására tél végén, tavasz elején, az azt követő, hosszabb vízhiányos időszakok a vizes élőhelyek fennmaradását veszélyeztetik. Kevesebb nyári csapadék és magasabb párolgás hatására a nyári kisvizek csökkennek, amely jelentősen csökkentheti a tározás nélkül hasznosítható felszíni vízkészleteket. Csökken a tavak természetes vízkészlete, tehát vízállása is.

A vízfolyásokat a szennyezőanyag-terhelésekkel szemben érzékenyek lesznek a kisvízi hozamok. A kisebb vízmennyiség miatt a szennyezések szempontjából a hígító hatás és a vizek öntisztuló-képessége csökken, állóvizeink esetében fokozódik az eutrofizáció a vízvirágzás veszélye. A hirtelen keletkező, gyors árvizek fokozzák az erózióveszélyt. Növekszik a havária események kockázata. A klímaváltozás hatásai a felszín alatti vizek mennyiségét és minőségét is érintik. Az alföldön nagyobb mértékű lesz a szárazabb talajállapotok miatt a felszín alatti vizeket tápláló csapadék-utánpótlás általános csökkenése és jelentősen csökken a kitermelhető felszín alatti víz mennyisége is. A szárazabb időjáráshoz kapcsolható romló ökológiai állapot mellett felszín alatti vizektől függő ökoszisztémák, vizes élőhelyek válhatnak veszélyeztetetté a klímaváltozás következtében.

Magyarország területére az aszály előfordulása növekvő tendenciát mutat. Az egyes talajtípusok eltérő aszályérzékenysége, illetve az adott térség aszályhoz való alkalmazkodási potenciáljának változatossága együttesen eltéréseket eredményeznek, de a vízhiány egyre nagyobb kockázati veszélyt jelent.

Fel kell készülni az egyre nagyobb gyakorisággal és váltakozó jelleggel előforduló vízbőségre, illetve vízhiányra.

3. Az országos, megyei és térségi tervek általi determináltság:

1) Vízgazdálkodási területek

A területfelhasználási kategóriák közül a települési térség, a vízgazdálkodási térség és a egyes területek felhasználású térség kategória lehatárolása módosult hazánkban.

Változás a vízgazdálkodási térség esetében történt, amely a javaslatok alapján teljes Magyarország felszíni vízrajzi hálózatát és azok parti sávjait foglalják magába. A térség minden eleme területenként került ábrázolásra. Az építmények ábrázolása továbbra is szimbólumokkal történik. A térség részeként 25 infrastruktúra elem (11 közlekedési, 8 energetikai, 4 vízgazdálkodási és 2 hulladékgazdálkodási) jelenik meg az Ország Szerkezeti Tervén.

A hatályos szabályozás szerint nagyvízi-meder kiemelt térségi és megyei övezetenként került kijelölésre. Az árvízveszélyes területek beépítésének korlátozása azonban mind nemzetbiztonsági, mind vagyon-és életvédelmi szempontból fontos országos érdek, ezért indokolt az érintett területek országos övezetként való lehatárolása. A Vásárhelyi-terv keretében megvalósuló szükségtározók övezetként történő kijelölésének célja, hogy az árvízi védekezés hosszú távú biztosítása.

Vízgazdálkodási térség: országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe Magyarország vízfolyásai, állóvizei, illetve azok parti sávjai tartoznak.

2) Ismert fejlesztési elképzelések

A „Világörökség Várományos Város” épített és természeti értékeinek megőrzése és megújítása, a településen élők életminőségének javítása (a célhoz kapcsolódó programok, intézkedések):

- Kulturális és szabadidős tevékenységek területének biztosítása,
- kistérségi kulturális programok szervezése,
- aktív turizmus fejlesztése,
- meglévő épületek átalakítása fejlesztése szálláshely céljából,
- a bezárt fürdő környezetének rehabilitációja, újra nyitása.

A város gazdasági szerepkörének erősítése és ezzel párhuzamosan a foglalkoztatottak számának és képzettségi szintjének növelése:

- Barnamezős területek hasznosítása,
- Ipari park kialakítása – infrastruktúra fejlesztése
- Egészségügyi alapellátás fejlesztése,
- Sportcsarnok korszerűsítése,
- Közösségi szemléletformáló programok,
- Helyismereti programok,
- Anti - szegregációs program,
- Szemléletformálás, oktatás,
- Önkormányzati intézmények energiatudatos felújítása.

Új szennyvíztisztító telep létesítése, meglévő szennyvíztisztító telepek korszerűsítése

Víztestek az alegység területén:

A felszíni víztesteket érő terhelések hajtóereje a mezőgazdaság, a településfejlesztés, valamint a turizmus és rekreáció, felszín alatti víztestek esetében pedig a mezőgazdaság, a településfejlesztés és az ipar.

Természetvédelem:

Az alegység fő hajtóerői: mezőgazdaság, településfejlesztés és az árvízvédelem.

Vízgyűjtő egészét érintő, lefolyási, utánpótlási-, megcsapolási viszonyokat jelentősen módosító beavatkozások:

Az alegység egészét jelentősen befolyásoló lefolyási, után pótlódási, megcsapolási viszonyokat módosító beavatkozások hajtóereje egyértelműen a mezőgazdaság, valamint a településfejlesztés.

A vizek tározása és duzzasztása miatti változások:

Az intenzív elvezetés következtében, amely a jelentős hosszúságú vízhiányos időszakokkal a terület vizes élőhelyei, a felszíni szikes tavak területe jelentős mértékben degradálódtak. A terület vízhálózatának sajátossága, hogy a mezőgazdasági vízigényeket a csatornák reverzibilis működtetésével valósítják meg. A belvízrendszerek fejlesztésének alapja a mezőgazdaság által támasztott igény volt.

Szerves- és tápanyagszennyezés települési szennyvíz bevezetésből:

Felszíni vizek esetében a települési csatornázási és szennyvíztisztítási projektek távlati hatásként minőségi javulást eredményezhetnek a korszerűsített tisztítási technológiák és kapacitásbővítés következtében, amely monitoring eredményekkel történő megvalósulása szükséges. Azonban a bebocsátott vízminőség ellenőrzése és az előírások betartása, valamint a havariaesemények kizárása a következő időszak feladata lesz.

A tápanyagszennyezés vonatkozásában a pontszerű forrásból származó növény tápanyagok terheléseket a települési szennyvizek további kezelésével továbbra is csökkenteni kell.

Ivóvíz ellátásra használt felszín alatti vizek nem megfelelő minősége:

Ezen a területen problémát okoz az ivóvízellátásban a felszín alatti vizek réteg eredetű „szennyezettsége”.

Öntözésfejlesztés:

Várhatóan indokolt lesz a területen lévő csatornák vízpótlásának igénye. Ez a szivattyús vízkivételek, nyomóvezetékek kiépítésén túl a meglévő csatornák kapacitásfejlesztését is igényli.

4. Vízgyűjtőgazdálkodási Terv szerinti követelmények

VGT 3 Átfogó intézkedések:

A táblázat, az átfogó intézkedéseket, a szabályozási feladatokat, a gazdaság-szabályozási intézkedésekkel együtt, valamint tartalmazza a szükséges költségeket és a várható jogszabály-módosításokat is összefoglalja.

Vízvagyon megőrzési és szabályozási feladatok	Várható jogszabály-módosítások	Szabályozásért felelős	Hatásvizsgálat és megalapozó dokumentáció költsége (mFt)
Vízgazdálkodás átfogó			
Globális változások, fenntartható fejlődés	1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól	BM, AM, ITM	40
Integrált vízi környezeti monitoring (Reform/Sc2021/085 Strengthening Water Monitoring In Hungary)	1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről 178/1998. (XI. 6.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási feladatokkal összefüggő alapadatokról 30/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási rendszerek védelméről 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezéssel szembeni védelméről	BM, AM	30

Vízvagyon megőrzési és szabályozási feladatok	Várható jogszabály-módosítások	Szabályozásért felelős	Hatásvizsgálat és megalapozó dokumentáció költsége (mFt)
VGT útmutatók		BM	100
Jó gyakorlatok kidolgozása		BM	300
Felszíni vizek			
Felszíni vízvédelmi jogszabály csomag	220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet 10/2010. (VIII. 18.) VM rendelet 27/2005. (XII. 6.) KvVM rendelet 8/2002. (XI. 5.) KvVM rendelet	BM	20
A vízi létesítmények és mederszabályozási fenntartási munkák tervezése, kialakítása, megvalósítása, üzemelése szabályainak összehangolása az érintett víztestek környezeti célkitűzésének elérhetőségére vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási tervben előírt intézkedésekkel.	147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról	BM	15
A különböző célú és szakmai szempontú parti zónák lehatárolási szabályainak felülvizsgálata a víztestek környezeti célkitűzésének elérhetősége, és a hidromorfológiai intézkedések megvalósíthatósága szempontjából.	30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról	BM	15
A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta területek által veszélyeztetett területek használata és a nagyvízi mederkezelési terv készítése szabályainak felülvizsgálata a vízgyűjtő-gazdálkodási terv hidromorfológiai intézkedéseinek és a környezeti célkitűzések elérhetőségének szempontjából.	83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról	BM	15
Felszín alatti vizek			
A felszín alatti víztestek állapotára, vízkivételek hatására, készletgazdálkodásra, nyilvántartásra vonatkozó szabályozás	1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről 178/1998. (XI. 6.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási feladatokkal összefüggő alapadatokról 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és	BM, AM	100

Vízvagyon megőrzési és szabályozási feladatok	Várható jogszabály-módosítások	Szabályozásért felelős	Hatásvizsgálat és megalapozó dokumentáció költsége (mFt)
	létesítményekre vonatkozó általános szabályokról 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról		
A vízkivételek engedélyezési eljárásának komplex szabályozása	72/1196. (V. 22.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról, 286/2013. (VII. 1.) Korm. rendelet az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről	BM, AM	40
Az új ivóvíz irányelvnek megfelelő ivó-víz-bázis-védelmi szabályozás végrehajtása, kockázatértékelés állami feladatainak elvégzése		BM, EMMI, ITM	15
Az új ivóvíz irányelvnek megfelelő releváns szennyezőanyagok meghatározása	Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendeletet felváltó új Korm. rendelet [országos felmérés]	BM, EMMI, ME	1000
Vízbiztonsági tervek készítése szabályainak felülvizsgálata (a védőterületek kijelölési szabályai és a vízbiztonsági tervek szabályai összehangolása).	Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendeletet felváltó új Korm. rendelet	BM, EMMI	20
Mezőgazdasági területek földhasználatának vízvédelmi célú szabályozása			
VKI kompenzáció hatékonyságának értékelése, szükség esetén a jelentős vízvédelmi célú mezőgazdasági területek földhasználati szabályainak felülvizsgálata	új jogszabály a jelentős vízvédelmi célú mezőgazdasági területek földhasználati szabályairól (Korm. rendelet) a jelentős vízvédelmi célú mezőgazdasági területeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályaira (miniszteri rendelet)	BM, AM	30
Területi vízviszatarítás jogi feltételeinek megteremtése művelési ág váltás módosítása nélkül. Mezőgazdasági eredetű vízelvezetés és tápanyagterhelés csökkentésének szabályainak felülvizsgálata a VGT terhelés-hatás elemzése és költséghatékonyság figyelembevételével.	2007. évi CXXIX. törvény a termőföld védelméről 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezéssel szembeni védelméről	BM, AM	45
Szennyvíziszap és tisztított szennyvíz mezőgazdasági területen való hasznosítása szabályainak felülvizsgálata új ösztönző rendszer kidolgozása érdekében, az iszap minőségének, kihelyezésének és hasznosításának szakmai szabályaira vonatkozóan.	50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet a szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól 10/2015. (III. 13.) FM rendelet az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas	AM BM	50

Vízvagyon megőrzési és szabályozási feladatok	Várható jogszabály-módosítások	Szabályozásért felelős	Hatásvizsgálat és megalapozó dokumentáció költsége (mFt)
	állapotban tartásának feltételeiről		
Mederiszap mezőgazdasági területen való hasznosítása szabályainak felülvizsgálata új ösztönző rendszer kidolgozása érdekében, az iszap minőségének, kihelyezésének és hasznosításának szakmai szabályaira vonatkozóan (REFORM/SC2021/085 Strengthening Water Monitoring In Hungary)	2007. évi CXXIX. törvény a termőföld védelméről 50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet a szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól	BM, AM	30
Vízgyűjtő-gazdálkodás hatékony integrálása a területi tervezésbe			
A vízgyűjtő-gazdálkodás a területi tervezésbe történő hatékonyabb integrálása	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól	ME, BM	50
Gazdasági szabályozás			
Víziközmű-szolgáltatás díjrendszerének áttekintése	2011. évi CCIX. törvény a víziközmű-szolgáltatásról és annak végrehajtási rendeletei, 2012. évi CLXVIII. törvény a közművezeték adójáról	ITM,	30
Víziközmű rekonstrukciós program kidolgozás, végrehajtása és finanszírozása a VKI szempontok figyelembevételével		ITM, BM	20
Önkormányzati csapadékvíz gazdálkodás intézményi rendszere és a vízviszatarítás ösztönzése	1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról, 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól. Jogszabály megalkotása a csapadékvíz-gazdálkodás mint a Vgtv. által szabályozott, kötelezően ellátandó feladat gazdasági, díjképzési és intézményi kérdéseinek szabályozásáról.	BM, ITM,	50
A vízterhelési díj és talajterhelési díj szabályozás	2003. évi XXXIX. törvény a környezetterhelési díjról	BM,	20

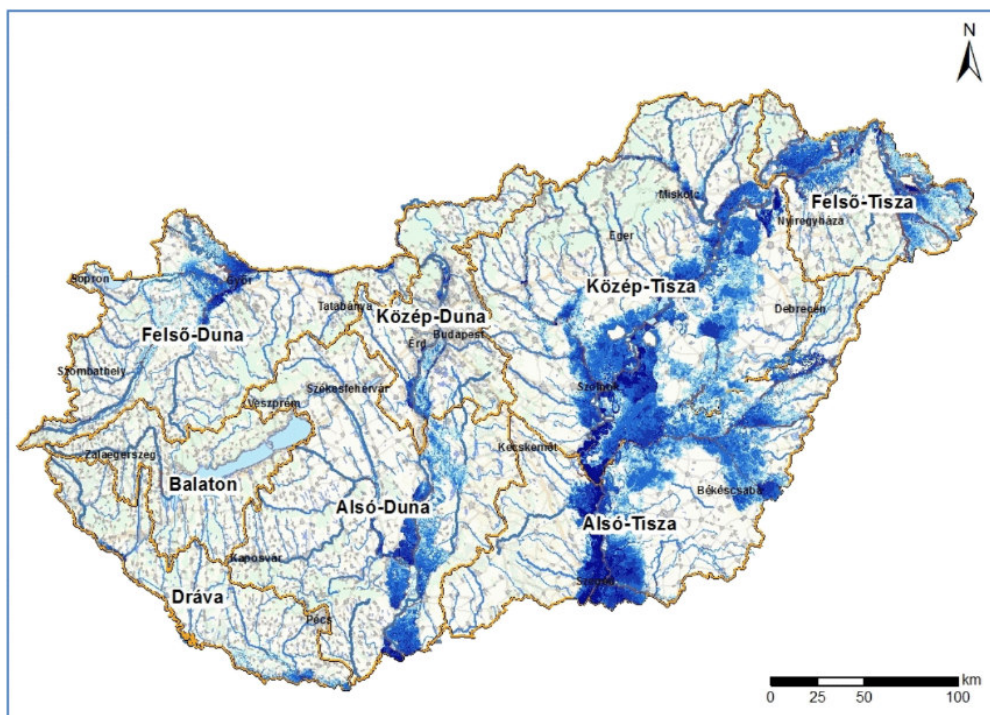
Vízvagyon megőrzési és szabályozási feladatok	Várható jogszabály-módosítások	Szabályozásért felelős	Hatásvizsgálat és megalapozó dokumentáció költsége (mFt)
áttekintése			
A vízkészletjárulék rendszer áttekintése	1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról, 43/1999. (XII. 26.) KHVM rendelet a vízkészletjárulék kiszámításáról	BM	30
A közérdeken felüli egyéb vízügyi igazgatósági tevékenységek egységes szempontok szerinti árazása	1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról, OVF Főigazgatói utasítás	BM	20
Diffúz terhelés szabályozása - Hatásgyakorlás a transzport folyamatokra	Új jogszabály előkészítése	BM, AM	20
Vízvezető rendszerek ösztönző árazásának kialakítása	1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról, új jogszabály	BM	30
Mindösszesen:			2135

Össze kell hangolni a szervezetek vízgazdálkodási feladatait és felelősségi köreit (OVF-VI-ZIG, Katasztrófavédelem, Kormányhivatal, Nemzeti Parkok). Eszközrendszer, monitoring bővítése és összehangolása (pl. laboratóriumok). Létszámbővítés, képzés (VKI ismeretek is). A hatósági munka műszaki szakmai tartalmának javítása érdekében szakáganként történő átstrukturálás (pl. vízépítő mérnök, vízrendező mérnök, hidrogeológus, jogász. A vízgazdálkodási döntéseket támogató távérzékelésen alapuló fejlesztésekre, modellekre, térinformatikai rendszerek szükségessége. Már 2023. év előtt fontos lenne bevezetni a távérzékelésen alapuló hatósági ellenőrzés rendszerét.

5. Árvízkockázat kezelési Terv követelményei

1146/2016. (III. 25.) Kormányhatározat Magyarország Árvízi Országos Kockázatkezelési Terv. A Kormány az árvízkockázatok értékeléséről és kezeléséről szóló 2007. október 23-i 2007/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben foglalt tagállami kötelezettség teljesítése érdekében elfogadta Magyarország Árvízi Országos Kockázatkezelési Tervét. Amely létfontosságú Magyarországon közel 3 millió ember él árvízzel veszélyeztetett területen, jelentős arányban éppen a Közép-Tisza vidékén.

A lakosság árvízi biztonságának érdekében árvízi kockázatkezelési intézkedések kerültek meghatározásra. 150 ártéri öblözetre, 109 kisvízfolyásra, valamint 21 nyílt árteres szakaszra készült árvízi elöntési-, veszély- és kockázati térkép.

6. Nagyvízi mederkezelési Terv

eddig előfordult legnagyobb árvízszint közül a magasabb jelöli ki”. Ez azt is jelenti, hogy ahol a folyó medre árvédelmi töltések közé van szorítva ott a nagyvízi meder műszaki határa a töltés nyomvonala. Az övezet az MvM rendelet alapján került lehatárolásra. Az övezet területe Békés megyében a Körösök vízrendszerére terjed ki.

Az övezet területére vonatkozóan az MaTrT lehatárolást és szabályokat nem tartalmaz, ezek meghatározását miniszteri rendelet hatáskörébe utalja. A 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet 6.§ szerint az övezetben „új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki”. A településrendezési eszközökben, a jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területen a helyi építési szabályzatnak megfelelően, a vízügyi igazgatási szerv hozzájárulásával lehet építési tevékenységet folytatni, továbbá a vízügyi igazgatási szerv egyetértéséhez köti az övezetet érintő beépítésre szánt terület kijelölését. A nagyvízi meder területe a 21/2006.(I.31.) sz. Korm. rendelet alapján lett kijelölve, vagyis „A nagyvízi meder területét a mértékadó árvízszint vagy az

III. Célok és azok beavatkozási területei

1. Fejlesztési területek azonosítása (ideértve a működtetés fejlesztését is)

1) Víziközmű szakterület

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény.

A MEKH jelenleg mintegy 40, érvényes működési engedéllyel rendelkező víziközmű-szolgáltatót tart nyilván.

Az integráció ellenére a szolgáltatók között továbbra is jelentős különbségek vannak több szempontból is. Ezek egy része természetes következménye a szolgáltatási területek eltérő adottságainak, azonban az alkalmazandó díjtételek és az ágazatot érintő transzferek hatása (adók, támogatások) is nagyon eltérően érintik az egyes szolgáltató szervezeteket.

Az elmúlt időszak jogszabályi változásai mind költség, mind bevételi oldalról jelentős terhet róttak a szolgáltatók gazdálkodására. Az ellátási biztonság fenntartása szempontjából a legsürgetőbb feladat a szolgáltatók pénzügyi helyzetének konszolidációja.

Emellett a szektor továbbra is egyik legsúlyosabb problémája a rekonstrukciós beruházások folyamatos elhalasztása, a közművagyon felélése.

2) Belterületi csapadékvíz gazdálkodás

„Csapadék – és belvízvédelmi fejlesztések Mezőhegyesen” című projekt. A projekt célja a település belterületi csapadékvíz elvezetési rendszerének fejlesztése, környezetbiztonságának növelése, a belvíz- és helyi vízkár veszélyeztetettségének csökkentése.

3) Vízkárelhárítás

Mezőhegyes Város belvízvédelmi terve 2016. évben készült, amit a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet értelmében a szakmai irányító hatóság, az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Szeged, jóváhagyott. A vonatkozó szabályozás értelmében a tervet minden évben aktualizálni kell, amit rendszeresen megtesznek és a Képviselő-Testület el is fogad.

Ezek az aktualizálások általában a műszaki és a személyi állomány változásából adódnak. A Képviselő-testület által jóváhagyott módosításokról tájékoztatják a szakmai irányító hatóságot is.

A vízkárelhárítási terv érvényesülését és abban szereplő folyamatokat éves szinten több alkalommal is ellenőrzi az irányító hatóság és a katasztrófavédelem is, melyről jegyzőkönyv készül.

4) Rekreatív vízfelületekkel kapcsolatos célok és tennivalók

A Béka tó fejlesztése, jelenleg horgásztó.

A fürdő újra nyitása, környezetének rehabilitálása.

5) A külterületek vízviszonyaival kapcsolatos önkormányzati feladatok

A település belterületi csapadékvíz elvezetési rendszerének fejlesztése, környezetbiztonságának növelése, a belvíz- és helyi vízkár veszélyeztetettségének csökkentése. A lehullott csapadékvizek rendezett és kártétel nélküli elvezetése

2. A megvalósítás eszközei

1) A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek:

A helyi építési szabályzat és vízkárelhárítási terv folyamatos aktualizálása. Önkormányzati művek, csatornák, kutak, szennyvíz és ivóvíz hálózat, minden, ami önkormányzati tulajdonú – ezek nyilvántartása, karbantartása.

2) Az integrált vízgazdálkodási terv megvalósulásának szervezeti keretei

Az integrált települési vízgazdálkodási terv elkészítése az önkormányzatok érdeke és ehhez kapcsolódhatnak a területileg illetékes vízügyi szervezetek és a vízgazdálkodásban részt vevők. De társulhatna több önkormányzat is együtt, hogy együtt pályázzanak a terv elkészítésére a közös vízgyűjtőn.

3) Településközi koordináció a közös vízgyűjtőn

Mezőhegyes a szomszédos településekkel (Battonya, Mezőkovácsháza, Tótkomlós) való kapcsolata jelentős, az említett településekkel együttműködik. Mezőhegyes közigazgatási, oktatási, egészségügyi intézményei, kiskereskedelmi vállalkozásai a környező településeket megfelelő módon kiszolgálják. A kistérségen belül jelentős a város foglalkoztatási szerepe. Mezőhegyes és a környező települések között, a Dél-Békési Kistérségi Többcélú Társulása által végzett tevékenységeknek, és a közösen megvalósított együttműködésnek köszönhetően.

4) A megvalósulást gátló konfliktusok, korlátok és kockázatok

Környezetvédelmi konfliktuselemzés, megoldási javaslatok:

Az integrált megközelítés a korszerű környezetvédelem egyik alapelve, ami a környezeti elemek terhelését és szennyezését egységesen vizsgálja. A levegőbe, vízbe vagy talajba történő kibocsátások egymástól elkülönült kezelése helyett a környezet egészére koncentráljunk.

Közlekedésből eredő konfliktusok és megoldásuk:

A közlekedésből eredő légszennyezés meghatározó a levegőminőségének alakulásában. A közlekedés okozta terhelés növekszik, pedig a környezet barátabb járművek kezdenek elterjedni. Zaj- és rezgés szempontból a vasúti közlekedés zaja szintén egy konfliktus forrás. Közúti közlekedés szempontjából az elkerülő utak tervezésénél és építésnél javítani lehet az átmenő forgalom miatt kialakult helyzetet.

Hulladékgazdálkodással kapcsolatos konfliktusok és megoldásuk:

A hulladékgazdálkodás átfogó keretszabályozását a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény adja meg. A hulladék szaporodása miatt – az EU egyik kiemelkedő fontosságú környezetvédelmi jogszabálya, az Európai Tanács 96/61/EK irányelve, az IPPC (Integrál szennyezés -megelőzés és csökkentés). Minden környezeti tényező veszélyeztetett: a levegő, a talaj, termőföldek, a felszíni – és felszín alatti vizek, a lakosság, a flóra és fauna is.

Csapadékvíz- és szennyvíz-elvezetés problémáiból eredő konfliktusok és megoldások:

A szennyezett csapadékvíz és a folyamatosan növekvő mennyiségű, elsősorban települési szennyvíz -elvezetés hiányosságainak, illetve korszerűtlen megoldásai eredményeznek komoly

környezeti konfliktust. A szennyezés a felszíni vizek, a felszín alatti vizek a talaj és az ivóvíz-bázis rendszerének állapotát rontja, ezért a szennyvízelvezetés és -kezelés fontos téma.

A közúti közlekedés intenzitása miatt a települések burkolt felületeiről összegyűlő csapadékvíz rendkívül káros összetételű szennyezettséget mos le az útfelületről. Ez a csapadékvíz tovább szennyezi a talajt, valamint a felszíni és felszín alatti vizeket.

Mezőgazdasági tevékenységből eredő konfliktusok és megoldásuk:

A növénytermesztés környezeti terhelése a műtrágyák és a növényvédő szerek takarékosabb használata miatt csökkent. A felszín alatti vizek védelmét segíti a tápanyag-felesleg jelentős csökkentése. Az állattartás környezeti veszélyeztetése szintén csökkent.

5) Monitoring rendszer kialakítása

A monitoring célja, hogy rendszeres és pontos információink legyenek, amikre lehet alapozni, egy megbízható rendszer kiépítéséhez.

6) Indikatív forrásigény

Szöveg.

3. A fejlesztési területek összefüggései és területfejlesztési és területrendezési tervben foglaltakkal

1) Az ITVT céljainak és tennivalóinak lebontása a településfejlesztési tervek és eszközök szakági területein:

Az integrált települési vízgazdálkodási terv fontos, hogy a településen belüli fejlesztésekkel összhangban legyenek. Ezzel a többlet költségekkel járó károkat el lehet kerülni a fejlesztések tekintetében. A területileg illetéket vízügyi szervezetekkel az együttműködés lehet megoldás, legyen vízügyi kontroll.

A vízgazdálkodással összefüggő káresemények száma Magyarországon egyre csak növekszik. A klímaváltozás hidrológiai hatásai nincsenek összhangban a településfejlesztési tevékenységekkel ez pedig tovább rontja a vízgazdálkodás helyzetét és a fejlesztési lehetőségeket. A vízgazdálkodás két csoportra osztható a települési és a területi vízgazdálkodásra. Települési vízgazdálkodás a lakosság és az ipar vízigények biztosítása, a belterületi csapadékvíz rendezés és a keletkezett szennyvizek kezelése, tisztítása és visszaengedése a természetbe. Területi vízgazdálkodásnál pedig a természetben előforduló vizek és vízkészletek hasznosításával foglalkozik.

2) Az ITVT által támasztott követelmények megjelenítése a szerkezeti tervben és a helyi építési szabályzatban:

Az integrált települési vízgazdálkodási terv a megfelelő tervezési folyamat és a jogi környezet kialakítását teremtheti meg. A jogi szabályozás mértéke attól függhet, hogy önkéntes vagy kötelező feladatként kell meghatározni. Önkéntes esetben nincs külön jogszabályi kötelezés a módszertanra, a tartalmat szakmai útmutatásként lehet elkészíteni. Ha kötelező akkor jogszabályi kötelezettségek vannak a tervezési folyamat elkészítésére, a tervezés módszertanára és az időszakos felülvizsgálat szükségessége szabályozott. Illetve meg kell határozni, hogy ez a terv hogyan épüljön be a település fejlesztéseibe és a település szabályozási rendszerbe.

4. Az ITVT megvalósulásának nyomon követése, módosításával kapcsolatos tartalmi és eljárási követelmények

A cél az, hogy minden település rendelkezzen ilyen vízgyűjtő gazdálkodási tervvel, és lehetőleg ne csak a saját igényeit és érdekeit szem előtt tartva készüljön. Egységes szakmai tartalommal rendelkezzenek és az egymással kapcsolódások alapján készüljenek el. Időnként aktualizálni vagy felül vizsgálni szükséges.

Forrás:

<https://vizeink.hu/vizgyujto-gazdalkodasi-terv-2019-2021/vgt3-elfogadott/>
<https://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>
https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/1DF34F16-04AC-48B6-AD62-C62146FA5913/Tisza_RVGT_aprilis.pdf
https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/8C7B2595-FE44-4F46-8CD3-67309F0C2B39/VGT2_2_21_Maros_vegleges.pdf
<https://docplayer.hu/39541393-Belvizvedekezes-es-a-vizek-hasznalata-az-also-tisza-videken-eloado-dr-kozak-peter-igazgato.html>
https://www.bekesmegye.hu/wp-content/uploads/dokumentumtar/bmo/rendeletek/2020-06/04_08_nagyvizi_meder_ovezete_100e.pdf
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A16K0141.BM&txtreferer=00000001.txt>
https://vizeink.hu/wp-content/uploads/2022/05/VGT3_osszefoglalo_2021_elfogadott.pdf
<https://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149> – Mellékletek – 4. fejezet
<https://vizeink.hu/vizgyujto-gazdalkodasi-terv-2019-2021/vgt3-elfogadott/> - térképmellékletek
<http://www.ativizig.hu/Hidrologia>

Békéscsaba, 2022. június 30.

Moldován Attila
vízi-építmény tervező
Települési víziközmű tervező
Vízészletgazdálkodási építmény tervező
VZ-TEL, VZ-TER, VZ-VKG 01-16645

Pintér Tünde
Előkészítő munkatárs